

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Nulus Persius Flakkus.

Oversat

med hosføiet Text og oplysende Anmærkninger.

Indbydelseskrivt

til

den offentlige Examen i Colding lærde Skole 1826,

af

P. G. Fibiger,

Skolens Rector.

*Accipere debet hunc
Bibliopola.*

Kjøbenhavn.

Trykt hos Andreas Seidelin,
Hof- og Universitets-Bogtrykker.

De til Universitetet afgaaende Candidater ere:

1. Peter August Raaschou, Søn af afgangne Sognepræst Raaschou i Eolding.
  2. Andreas Ludwig Løwe, Søn af Hr. Assessor og Toldkasserer Løwe i Weile.
  3. Lauritz Casbjerg Bergenhammer, Søn af afgangne Pastor Bergenhammer til Weien og Løborg i Ribe Stift.
  4. Christian Peter Nicolai Brandt, Søn af Hr. Pastor Brandt i Samtøste ved Assens.
-

F o r e r i n d r i n g.

Forst efterat allerede nogle Ark af nærværende Oversættelse af Persius vare færdige fra Trykken underrettedes jeg om, at en Udgave af samme Digter med fuldstændig kritisk-philologisk Commentar af Hr. Dr. Th. Bisshop og Ridder Plum var under Pressen. Havde jeg kunnet formode Dette, hvorum jeg var fuldkommen uvidende, vilde jeg naturligviis have tilbageholdt mit Arbeide, indtil jeg kunde have raadført mig med en Bearbejdelse af samme Autor fra en saadan Haand. — Nu kan jeg ikkun oprigtigt beklage, at jeg har maattet savne al den Understøttelse, som hiin lærde og smagfulde Forfatters indsamlede Forraad vilde have skjænket mig, og nedes derfor til at lade Bogen, som den er, gaae sin Skjebne imøde. — Texten er, nogle faa Afvigelser undtagne, et Aftryk af den af Hr. Etatsraad, Ridder Thorlacius udgivne

Casaubonske Text. Iøvrigt var det en Følge af Arbeidets Plan, at Anmærkningerne indskrænkedes til de allernødvendigste. Med Henviisning altsaa til Hr. Biskop Plums Udgave har jeg Intet videre at tilføie om denne i Midten af det første Aarhundrede efter Christus levende, og vist nok i flere Henseender mærkværdige og læseværdige Satiriker.

Multum et veræ gloriæ, quamvis uno libro, Persius meruit.

Quintilian. X, I.

Sæpius in libro memoratur Persius uno,
Quam levis in tota Marsus Amazonide.

Martial. IV, 29, 7 seq.

P r o l o g u s .

Nec fonte labra prolui caballino,
Neque in bicipiti somniasse Parnasso
Memini, ut repente sic poëta prodirem.
Heliconiadasque pallidamque Pirenen
5 Illis remitto, quorum imagines lambunt
Hederæ sequaces: ipse semipaganus
Ad sacra vatum carmen affero nostrum.
Quis expedit vit psittaco suum Χαῖρε,
Picasque docuit verba nostra conari?
10 Magister artis, ingeniique largitor
Venter, negatas artifex sequi voces.
Quod si dolosi spes refulserit nummi,
Corvos poëtas, & poëtrias picas
Cantare credas Pegaseium nectar.

Pr o l o g u s.

I Døgets Kilde Læber ei jeg udfyldt har,
ei Drøm, jeg husker, paa Parnassets Tvetopst-Nas
har gjort, jeg træde skulde som Poet flux frem.
Jeg overlader Helikoniskt Chor frit Dem,
og frit Pirene, den blege, Dem, hvis Afpræg trindt 5
Bedbenden smidig slikker: selv kun halv Lægmand
jag til Skjaldes Helligdom med mine Vers gaaer hen.
Hvo færdig har Papegsien gjort i Dens: "Held Dig"?
Hvo Skader vore Ord at prøve, oplært har?
Hiin Kunstens Informator, som Geni gavmildt 10
bortskjænker, Bugen, som lære nægtet Lyd smidte kan.
Hvis Haab om underfundig Skilling blot Glimt gav,
da vorder Ravnen Sanger, Skaden strax Sangms:
en Pegaseisk Nektar, troe du, sligt Kvad er!

S a t i r a I.

O curas hominum! o quantum est in rebus inane!
 Quis leget hæc? min' tu istud ais? nemo Hercule. nemo?
 Vel duo, vel nemo. turpe & miserabile. quare?
 Ne mihi Polydamas, & Troiades Labeonem
 5 Prætulerint? nugæ. non, si quid turbida Roma
 Elevet, accedas: examenve improbum in illa
 Castiges trutina: nec te quæsiveris extra.
 Nam Romæ est quis non? ah, si fas dicere! sed fas
 Tunc, cum ad caniciem, & nostrum istud vivere triste
 10 Aspexi, & nucibus facimus quæcunque relictis,
 Cum sapimus patruos: tunc, tunc, ignoscite. Nolo:
 Quid faciam? sed sum petulanti splene cachinno.
 Scribimus inclusi, numeros ille, hic pede liber,
 Grande aliquid, quod pulmo animæ prælargus anhelet.
 15 Scilicet hæc populo, pexusque, togaque recenti,
 Et natalitia tandem cum sardoniche albus,
 Sede leges celsa, liquido cum plasmate guttur
 Mobile collueris, patranti fractus ocello.
 Heic, neque more probo videas, neque voce serena
 20 Ingentes trepidare Titos, cum carmina lumbum
 Intran, & tremulo scalpuntur ubi intima versu.
 Tun' vetule auriculis alienis colligis escas?
 Auriculis, quibus & dicas cute perditus, ohe!
 Quo didicisse, nisi hoc ferventum, & quæ semel intus
 25 Innata est, rupto jecore exierit caprificus?
 En pallor, seniumque! o mores! usque adeone
 Scire tuum nihil est, nisi te scire hoc sciat alter?
 At pulchrum est digito monstrari, & dicier, hic est!

Første Satire.

Hvad er dog Menneskets Jød! Hvor stor dog Tingenes Tomhed!
 Sligt Hvo læser? - Du mig Det siger? - Ved Herkules, Ingen!
 - Ingen? - Et Par, eller Ingen! Fatalt og bedrøveligt! - Hvorfor?
 Om nu Rang over mig Polydantas og Iliums Kvinder
 Labeo gav? Bagatel! Naar forplumrede Roma og Noget 5
 haaner, ei strax vær med! Hiin Vægts svigagtige Lunge
 rette Du ikke, og uden for dig ei Dommer Du søge!
 .Hvo udi Roma er ei -? Ak, torde jeg tale; - jeg tør det,
 da, naar jeg seer paa vort graanende Haar, og dette vort skumle
 Levnet, og Alt, hvad vi gjøre, naar bort vi Nodderne kasted. 10
 Smage af Onklen vi da: - da, da tilgiver! - Jeg vil ei. -
 .Hvad skal jeg gjøre? Men kaad er min Milt og høi er min Latter.
 .Jnde vi lukke os; skrive, i Vers Hiin, Denne i Prosa,
 svulfsige Ting, som med tungt Pust ud fuld Lunge maa stønne.
 Sligt jo for Folket du vil, i en ny og en pyntelig Toga, 15
 endelig, smykket med Fødselsdags Sardonyx, og hvidklædt,
 læse fra høinede Plads, naar med klar Brystidrik du har ffyllet
 smidige Hals og dit Blif utugtigen smægtende blinker.
 Her du, ikke paa ffikkelig Viis og med klingende Stemmer
 mægtige Titusfer bæve vil see, naar Digtet paa Lænden 20
 virker, og vellystittrende Vers til det Jnderste fildrer.
 Samler du, aldrende Knægt! saa Mading for fremmede Øren?
 Øren, til hvilke, i Skind, du, fordærvet kan raabe dit: Nok, nok!
 - "Hvortil Lærdom, naar ikke tilfsidst Suurdeigen og vilde
 Figen, som Nod dybt inde dog slog, brød Lev'ren og udsprang?" 25
 - "Blegthed og Rynker betragt!" - O Sæder! er derfor saa ganske
 denne din Viden et Jntet, om Folk ei veed, at du veed lidt?
 - "Smukt dog, med Fingeren viist at blive, og nævnes: Det Ham er!

- Ten' cirratorum centum dictata fuisse
 30 Pro nihilo pendas? ecce inter pocula quærunt
 Romulidæ saturi, quid dia poëmata narrent.
 Heic aliquis, cui circum humeros hyacinthina læna est,
 Rancidulum quiddam balba de nare locutus,
 Phyllidas, Hypsipylas, vatium & plorabile si quid,
 35 Eliquat, & tenero supplantat verba palato.
 Assensere viri: nunc non cinis ille poëtæ
 Felix? non levior cippus nunc imprimi ossa?
 Laudant convivæ: nunc non e manibus illis,
 Nunc non e tumulo, fortunataque favilla,
 40 Nascentur violæ? rides, ait, & nimis uncis
 Naribus indulges. an erit, qui velle recuset
 Os populi meruisse: & cedro digna locutus,
 Linquere nec scombros metuentia carmina, nec thus?
 Quisquis es, o modo quem ex adverso dicere feci,
 45 Non ego, cum scribo, si forte quid aptius exit,
 Quando hæc rara avis est, si quid tamen aptius exit,
 Laudari metuam: neque enim mihi cornea fibra est:
 Sed recti, finemque, extremumque, esse recuso
 EUGE tuum, & BELLE; nam belle hoc excute totum:
- 50 Quid non intus habet? Non heic est Ilias Acci
 Ebria veratro? non si qua elegidia crudi
 Dictarunt proceres? non quidquid denique lectis
 Scribitur in citreis? calidum seis ponere sumen:
 Seis comitem horridulum trita donare lacerna:
 55 Et, Verum, inquis, amo: verum mihi dicite de me.
 Qui pote? vis dicam? nugaris, cum tibi calve
 Pinguis aqualiculus propenso sesquipede exstet.
 O Jane, a tergo quem nulla ciconia pinsit,

Hvad? At være Diktat for hundrede krallede Dreunge,
 agte for Jutet du kan?" – See hist ved Pokalerne spørger 30
 mæt Romulide, hvad Snak der staaer i de himmelske Sauge.
 Her en Person, med en fin hyacinthrød Kappe om Skuldren,
 talende lidt vel harstt igjennem den snøvlende Næse,
 læsper en Pnyllis ud, og Hyspipyte, eller hvad Andet
 grædeligt Skjaldenes er, og i spæd Mund Ordene snuble. 35
 Mændene Bisfald gav'. Er ei nu Digterens Uske
 lykkelig? Trykker hans Been ei lettere Støtten paa Graven?
 Gjøsterne rose. Og nu – mon ikke af saadanne Maner,
 ikke af sliq en Grav, og frem af de salige Emmer
 voxer Fioler? Du leer, udbryder han her, og paa Næsen 40
 altfor gjerne du Krøller vil slaae. Hvo ønsked ei, Folkets
 Mund at fortjene, og naar han har sagt, hvad værdigt er Eder,
 efterlade sig Vers, der Makrel ei frygte og Virak?
 Hvo du end er, hvem nys udi Taler jeg gjorde til Modpart,
 skriver engang jeg Noget, som gaaer lidt net mig fra Haanden, 45
 – sjelden er vist sliq Sugl; – dog, gif det nu net mig fra Haanden,
 frygter jeg ikke for Nos; thi af Horn er ikke min Lever.
 Men for det yderste Maal af Godt antager jeg ikke
 dette dit: "Skjont"! dit: "Herligt"! Thi droft kun ganske dit:
 "Herligt"!

Hvad indflutter det ei? Er her ei, druckten af Nysurt, 50
 Accii Ilias? ikke enhver Elegie, som forædte
 Stormænd have diktert? ei Alt, hvad blev paa Citronbænk
 skrevet? Du veed, af en So frem dampende Yver at sætte,
 veed, din forfrosne Klient en tyndslidt Kappe at skjænke;
 Sandhed, du siger, jeg elsker, om mig I Sandhed mig sige! 55
 Kan man? Maaskee skal jeg? – Du en Nar er, skaldede Pande!
 du, hvis Bom, een Fod og en halv tyk, hængende bovner.
 Held dig, Janus! fra Mig af Stork dig aldrig har haffet,

Nec manus auriculas imitata est mobilis altas,
 60 Nec linguæ, quantum sitiât canis Appula, tantum.
 Vos o patricius sanguis, quos vivere fas est
 Occipiti cæco, posticæ occurrite sannæ.

Quis populi sermo est? quis enim? nisi carmina molli
 Nunc demum numero fluere, ut per læve severos
 65 Effundat junctura ungues: scit tendere versum
 Non secus, ac si oculo rubricam dirigat uno:
 Sive opus in mores, in luxum, in prandia regum,
 Dicere, res grandes nostro dat Musa poëtæ.

Ecce modo heroas sensus afferre videmus
 70 Nugari solitos Græce, nec ponere lucum
 Artifices, nec rus saturum laudare, ubi corbes,
 Et focus, & porci, & fumosa Palilia foeno:
 Unde Remus, sulcoque terens dentalia, Quinti,
 Quum trepida ante boves Dictatorem induit uxor:

75 Et tua aratra domum lictor tulit: euge poëta.

Est nunc, Briseis quem venosus liber Acci,
 Sunt, quos Pacuviusque, & verrucosa moretur
 Antiopa, ærumnis cor luctificabile fulta.

Hos pueris monitus patres infundere lippos
 80 Cum videas, quærisne, unde hæc sartago loquendi
 Venerit in linguas? unde istud dedecus, in quo
 Trossulus exsultat tibi per subsellia lævis?
 Nilne pudet, capiti non posse pericula cano
 Pellere, quin tepidum hoc optes audire, DECENTER?

85 Fur es, ait Pedio. Pedius quid? crimina rasis
 Librat in antithetis. doctas posuisse figuras
 Laudatur. bellum hoc. hoc bellum? an Romule ceves?

Men' moveat? quippe, & cantet si naufragus, assem

aldrig bevægelig Haand høit Dre har kunnet dig daame,
 Lunge, som tørstig Appulisk Hunds, Dig aldrig man rakte! 60
 I af patriciske Blod, som med blindt Baghoved at leve
 nødes, o tager dog eder i Agt for Sniseren bagfra!

Dg - hvad siger saa Folk? Hvad andet, end: Versene flyde
 nu, først nu i det blødeste Fald, saa kritiske Regle
 glide saa glat over Fældenigen hen: Vers veed han at strække, 65
 ret, som luffende til eet Die han styred sit Rodkridt;
 eller om Kongers Levnet og Pragt og Taster han kvæde
 skal, høittravende Stof vor Poet af Musen annammer.

Tænk! alt see vi Dem heroiske Følelser skildre,
 Dem, som pleie at sladre paa Græst, og en Lund at beskrive 70
 ikke forstaae, ei frugtbart Land at rose med alle
 Kurve, og Arner og Sviin, samt Pales' ryggede Høbundt:
 hvorfra Nemus, og, Quintius! Du, som med Furen dit Plovjern
 fleed, da din skjælvende Biv ved Dyrerne gav sin Dictator
 Rappen, og Victoren hjem din Plov bar. - Bravo, min Digter! 75

Nu er der Den, hvem Accii Bog, en aaret Briseis,
 hvem en Pacubius just, og en vortet Antiope tryller,
 hun, "hvis Hjerte, af Sorg opfyldt, sig paa Kummeren støtter".

Naar du nu slige Formaninger seer, suursiede Fædre
 tylde i Børn, da spørger du end, hvi kommen er denne 80
 Ruskumstnusk i vort Sprog? hvorfra hiint Usle, med hvilket
 glattede Troilus hist for Nettens Bænke hoverer?
 Blues du ikke, som ei kan jage fra graanende Hoved
 Farerne, uden at ønske, et koldt: "Det Siirligt"! at høre?

Pedius skjældes for Lyv. - Hvad Pedius? Anken i skræbte 85
 Antitheser han veier, for lærdt i Figurer at tale,
 roses han. "Dette er smukt"! - Det smukt? Er du Mand?

Domulide?

Han mig røre? Ved Skibbruds:Kvad frem Skillingen tage

Protulerim? cantas, cum fracta te in trabe pictum
 90 Ex humero portes. verum, nec nocte paratum
 Plorabit, qui me volet incurvasse querela.

Sed numeris decor est, & junctura addita crudis.
 Claudere sic versum didicit: Berecynthius Attin,
 Et qui cæruleum dirimebat Nerea delphin,
 95 Sic, costam longo subduximus Apennino.

ARMA VIRUM, nonne hoc spumosum & cortice piugui?
 Ut ramale vetus prægrandi subere coctum?
 Quidnam igitur tenerum, & laxa cervice legendum?
 Torva Mimalloneis implerunt cornua hombis,
 100 Et raptum vitulo caput ablatura superbo
 Bassaris, & lyncem Mænas flexura corymbis,
 Evion ingeminat: reparabilis adsonat Echo.
 Hæc fierent, si testiculi vena ulla paterni
 Viveret in nobis? summa delumbe saliva

105 Hoc natat in labris: & in udo est Mænas, & Attin.
 Nec pluteum cædit, nec demorsos sapit ungues.

Sed quid opus teneras mordaci radere vero
 Auriculas? vide sis, ne maiorum tibi forte
 Limina frigescant: sonat heic de nare canina
 110 Litera. Per me equidem sint omnia protinus alba:
 Nil moror: euge, omnes, omnes bene miræ eritis res,
 Hoc juvat? heic, inquis, veto quisquam faxit oletum.
 Pingue duos angues: pueri, sacer est locus: extra
 Meiite: discedo. Secuit Lucilius urbem,

115 Te Lupe, te Muti, & genuinum fregit in illis:
 Omne vafer vitium ridenti Flaccus amico
 Tangit, & admissus circum præcordia ludit,
 Callidus excusso populum suspendere naso:
 Men' mutire nefas, nec clam, nec cum scrobe? nusquam.

skulde jeg strax? Du er malt paa den søndrede Planke, paa Skuldren
bærer dig selv du med Kvad. Sand Sorg, ei natlig studert Snak 90
Den udjamre mig bør, som med Graad mig onsker at hvie.

Ja, men den raare Taft man dog Ynde og Føining har givet.
Saa han at slutte sit Vers har lært: "Verecynthiske Attin",
og: "Delphinen, som brat adskilte den blaanende Nerevs",
saa: "fra vidtudskraft Apennin vi et Ribbeen droge". 95

"Baaben, og Helten" - er dette ei Skum og den bugnende Bark liig?
ret, som den tykkeste Korfs udfogte, forældede Grene?

Nu, hvad skulle da blødt og med vrickende Nakke vi læse?

"Nædsomme Horn er fyldt af Mimalloneiske Drummen,
bort med det Hoved, hun reev af den trodsige Kalv Vasfariden 100
farer, med Bedbendeklassen sin Los let styrer Mænaden,
Evios skriger, og Echo igjen det, fordobblende, toner".

Skede vel Saadant, ifald af Fædrenestyrke der leved
blot een Aare i os? Marvlost i den øverste Bædske
svømmer paa Læberne Sligt; i det Baade er Mænas og Attin. 105
Ikke han banker sin Pult, af forbidt Negl ikke han smager.

"Hvad dog har du Behov, med bidst Sandfærdighed kjelne
Dren at skrabe? Jagt dig tag, at ei Udeligs Dørrtrin
fold mod dig vorder maaskee! Her lyder fra Næsen det hundske
Bogstav." - Gjerne for mig Alt hvidt herefter da være; 110
rager det mig? Nu vel! Vidundere ere J alle!

Saa J jo ville? Sit Skarn her, siger du, Ingen maa lægge.
Mal to Snoge! - J Dreng! det Sted er helligt; paa andet
lader jert Vand! - Jeg gaaer. - Lucilius heglede Staden,
Mucius, dig! dig, Lupus! og brød paa disse sin Rindtand. 115
Flaccus, den Skjelm, paa en Prik hver Feil hos smilende Venner
rammer, og Indpas faaer, og driver sit Spøg med vort Hjerte.
Snild han til Bedste har Folk saa havt med snisfende Næse.

Mig man forbyder at knye! - Ei lønligt engang i en Gryvt? - "Nei." -

- 120 Heic tamen infodiam. Vidi, vidi ipse, libelle:
 Auriculas asini Mida rex habet. Hoc ego opertum,
 Hoc ridere meum, tam nil, nulla tibi vendo
 Iliade. Audaci quicumque afflate Cratino,
 Iratum Eupolidem prægrandi cum sene palles,
 125 Aspice & hæc, si forte aliquid decoctius audis,
 Inde vaporata lector mihi ferveat aure.
 Non hic, qui in crepidas Grajorum ludere gestit
 Sordidus, & lusco qui poscit dicere, lusce,
 Sese aliquem credens, Italo quod houore supinus
 130 Fregerit heminas Areti ædilis iniquas:
 Nec qui abaco numeros, & secto in pulvere metas
 Scit risisse vafer, multum gaudere paratus,
 Si Cynico barbam petulans Nonaria vellat.
 His mane edictum, post prandia Callirhoen do.

S a t i r a II.

- Hunc, Macrine, diem numera meliore lapillo,
 Qui tibi labentes apponit candidus annos.
 Funde merum genio: non tu prece poscis emaci,
 Quæ nisi seductis nequeas committere divis.
 5 At bona pars procerum tacita libabit acerra.
 Haud cuivis promptum est, murmurque humilesque susurros
 Tollere de templis, & aperto vivere voto.
 Mens bona, fama, fides; hæc clare, & ut audiat hospes:
 Illa sibi introrsum, & sub lingua immurmurat: o si
 10 Ebullit patruï præclarum funus! &, o si
 Sub rastro crepet argenti mihi seria dextro
 Hercule! pupillumve utiq̃am, quem proximus heres

Her jeg dog graver et Hul: Jeg har seet, selv seet det, at Kongen, 120
 Midas, har Eselsøren, min Bog! Og denne min Løndom,
 denne min Latter – en reen Bagatel – jeg dig sælger for ingen
 Ilias. – Du, som af kjæk Cratinus begejstres, i vrede
 Eupolis læser dig bleeg, og i hiin hvitmælende Diding,
 fast og til Dette dit Blik! Maaskee lidt Røgt du vil høre. 125
 Did fra komme med hedt, uddampet Dre min Læser!
 Ei, ei Den, som med Fryd gjør Nar af Grækernes Løfter;
 smudsig dog selv, og den Skelende fræk kan sige: "Du skeler"!
 – troer sig en stor Mand just, naar han strunk af Italiske Hæder,
 falsk Maal hugger itu, som Aretiums høie Edilis, 130
 heller ei Hvo mathematiskt Bræt, og Regler, i Sandet
 ridsede, vittig forstaaer at belee, og sig hjertelig glæder,
 naar udi Cynikers Skjæg han seer kaad Skjæge at plukke.
 Marle jeg Di i se Edict; efter Middag Kallirhoe giver.

U n d e n S a t i r e.

Denne din Dag, Macrinus! betegn med Stenen den bedre,
 Dagen, som lysende huld, henrindende Nar dig forøger.
 Gyd for din Genius Diin! Kjæblysten forlanger din Bøn ei,
 hvad du til Guden betroe ei torde, undtagen i Cenrum.
 Nøgelsekarret er tavst, naar en god Deel Fornemme offerer. 5
 Lettelig ikke Enhver sin Mumlen og ydmyge Hviſken
 tager af Templerne bort, og lever med bitterligt Dnske.
 "Sund Sjæl, Ærlighed, Ny"! Sligt høit, at det Fremmede hører;
 Følgende blot ved sig selv under Tungen mumler han: "O gid
 Dufelens brammende Liigtog snart udboblede! – o gid 10
 Herkules naadigen lod en Krukke med Sølv mod min Hakke
 raaſe! – gid Myndlingen snart, til hvem jeg, nærmeste Arving,

Impello, expungam! namque est scabiosus, & acri
Bile tumet. Nerio jam tertia ducitur uxor!

15 Hæc sancte ut poscas, Tiberino in gurgite mergis
Mane caput bis, terque, & noctem flumine purgas.

Heus age, responde, (minimum est quod scire laboro)

De Jove quid sentis? estne, ut præponere cures
Hunc, cuinam? cuinam? vis Staio? an scilicet hæres,

20 Quis potior iudex, puerisve quis aptior orbis?
Hoc igitur, quo tu Jovis aurem impellere tentas,
Dic agedum Staio: prohi Jupiter! o bone, clamet,
Jupiter! at sese non clamet Jupiter ipse?

Ignovisse putas, quia, cum tonat, ocius ilex

25 Sulphure discutitur sacro, quam tuque, domusque?

An quia non fibris ovium, Ergennaque jubente,
Triste jaces lucis, evitandumque bidental,

Idecirco stolidam præbet tibi vellere barbam

Jupiter? aut quidnam est, qua tu mercede deorum

30 Emeris auriculas? pulmone, & lactibus unctis?

Ecce avia, aut metuens divum matertera, cunis

Exemit puerum, frontemque atque uda labella

Infami digito, & lustralibus ante salivis

Expiat, urentes oculos inhibere perita;

35 Tunc manibus quatit, & spem macram supplice voto

Nunc Licini in campos, nunc Crassi mittit in ædes.

Hunc optent generum rex & regina: puellæ

Hunc rapiant: quidquid calcaverit hic, rosa fiat!

Ast ego nutrici non mando vota: negato

40 Jupiter hæc illi, quamvis te albata rogarit.

Poscis opem nervis, corpusque fidele senectæ:

Esto, age: sed grandes patinæ, tucetaque crassa

Annuerè his superos vetuere, Jovemque morantur.

skøder, jeg stattede ud! - Han er skabet - den hidlige Galde
 puster ham op! - Sin tredie Viv alt Merius jorder!
 Bønnen er hellig, thi to, tre Gange du aarle dit Hoved 15
 dypper i Liberens Strøm, afsvætter med Bølgerne Ratten.

Hør dog engang, mig svar! Det er lidet, jeg ønsker at vide.
 Hvad er din Tanke om Jupiter? Hvad? Ham ovenfor Nogen
 giver du Rang? For Hvem? Hvem? - Stajus? - Du veed da vel ingen
 snuere Dommer, der sa a for de Faderløse sig passer? 20
 Nævn da for Stajus engang det Ønske, med hvilket du søger
 Jupiters Dre at slaae. Han vil raabe: O Jupiter, gode
 Jupiter! Men - paa sig selv vil selv ei Jupiter raabe?
 Troer du, han Synd dig forlod, fordi, naar det tordner, en Steeneeg
 snarere splittes af hellige Svovl, end du og din Bolig? 25
 Da, liig sørgeligt, lynramt Sted, der, som Faarenes Fibrer
 samt Ergenna det bød, bør styes - i en Lund du ei ligger,
 der for sit taablige Skjæg dig rækker maastee til at plukkes
 Jupiter? Hvad er ellers den Løn, for hvilken du Gunders
 Dren kjøbe dig kan? - For Lunger og Melken den fede? 30

See Mormoderen hist, eller og gudfrygtige Møster
 tager af Buggen et Barn, og Pande og fugtige Læber
 først med det Himlen forsonende Spyt og den haanende Finger
 renser, forstaaer den Kunst, hvert brændende Die at standse;
 svinger ham derpaa i Haand, - og med ydmyge Ønsker sit magre 35
 Haab til liciniske Mark, eller Crasus' Bolig hun sender.
 "Vælg til Datters Mand ham Konge og Dronning! og Piger
 om ham rives! paa hvad han træder, en Rose det vorde!"
 Ikke til Fostermoder betroer jeg Ønsker, og Saadant
 hende, o Jupiter! nægt! om hvidklædt end hun dig beder. 40
 Hjælp for Nerver, en Krop, dig i Oldingsalderen trofast,
 fordrer du. Vel! Men af mægtige Fad, og af Vølsen den tykke
 Guder forbydes til Eligt at nikke, og Jupiter hindres.

Rem struere exoptas cæso hove, Mercuriumque
 45 Arcessis fibra: da fortunare penates,
 Da pecus, & gregibus foctum! Quo, pessime, pacto,
 Tot tibi cum in flammis jnnicum omenta liquescant?
 Et tamen hic extis, & opimo vincere fertō
 Intendit: jam crescit ager, jam crescit ovile,
 50 Jam dabitur, jam jam: donec deceptus, & exspes

Nequidquam fundo suspirat nummus in imo.

Si tibi crateras argenti, incusaque pingui
 Auro dona feram, sudes, & pectore lævo
 Executias guttas, lætari prætrepidum cor:
 55 Hinc illud subiit, auro sacras quod ovato
 Perducis facies: nam fratres inter ænos,
 Somnia pituita qui purgatissima mittunt,
 Præcipui sunt, sitque illis aurea barba.

Aurum vasa Numæ, Saturniaque impulit æra,
 60 Vestalesque urnas, & Tuscum fictile mutat.
 O curvæ in terras animæ, & coelestium inanes!
 Quid juvat hoc, templis nostros immittere mores,
 Et bona diis ex hac scelerata ducere pulpa?

Hæc sibi corrupto casiam dissolvit olivo,
 65 Et Calabrum coxit vitiato murice vellus:
 Hæc baccam conchæ rasisse, & stringere venas
 Ferventis massæ crudo de pulvere jussit.
 Peccat & hæc, peccat: vitio tamen utitur: at vos
 Dicite pontifices, in sancto quid facit aurum?
 70 Nempe hoc, quod Veneri donatæ a virgine puppæ.
 Quin damus id superis, de magna quod dare lance
 Non possit magni Messalæ lippa propago:
 Compositum jus fasque animi, sanctosque recessus

Dynger du ønsker af Guld, slaer Dren ihjel, og med Fibren
 henter Merkurius: "Giv, at Penaterne skænke mig Lykke! 45
 Kvæg mig og Yngel af Hjorderne giv! - Du Daare! Hvorledes?
 naar af saa mangen en Ro du i Luerne Jsteret smelter? -

Dog for at seire, ved Indvold Han, og ved spækkede Rage
 stræber: "Nu voxer min Mark ret snart, snart voxer min Kvægstald,
 snart jeg det faaer, snart, snart"! - til omfider, bedraget og
 haabløs, 50

Skillingen sukker, men af forgjæves paa Bunden af Kassen.

Derfom jeg bragde dig Skaaler af Sølv, og Gaver af fede
 Guld, udpuklede, svædte du vist, og dit Hjerte af Blæde
 stærkt i forvænt Barm banked, og frem de Laarerne pressed'.
 Heraf kommer det nu, at du over det hellige Ansigt 55

drog Dvationens Guld. "Blandt Brødrene, hine af Robber,
 giver jeg dem, som en Drøm meest fri for Snue mig sende,
 ypperste Rang, og et Skjæg af Guld bør disse da have.

Guldet har Numas Kar, og Saturniske Erts, og Vestalste
 Krukker fortrængt, og Tuffernes Leer er til dette forandret. 60
 Sjæle, som lude til Jorden saa dybt, for det Himmelske tomme!

O, hvad nytter det dog, vort Sind i Templet at bringe?
 troe Det Guderne kjært, hvad kjært er fordømmelig Kjødflump?
 Denne sig Kasia opløst har til Olien Skade;

Denne har kogt sin Kalabriske Uld i fordærvende Purpur; 65
 Perlen af Muslingens Skal at skrabe, og glødende Masses
 Klarer at stille fra Støvet, det raa, os befalede denne;

Den sig forseer - sig forseer! Dog sin Feil den benytter; men siger,
 Pontifexer! mig dog, hvad gjør i det Hellige Guldet?

Just det samme, som Duffer, en Mø har skænket til Venus. 70
 Nei, giv Himmelen Det, som hiin suursiede Slægt af
 store Messala formaaer af stort Fad ikke at give:

Det og Pligt, grundlagt i din Sjæl, hver Fuld i dit Hjerte

Mentis, & incoctum generoso pectus honesto:
 75 Hæc cedo, ut admoveam templis, & farre litabo.

S a t i r a III.

- Nempe hoc assidue. jam clarum mane fenestras
 Intrat, & angustas extendit lumine rimas:
 Stertimus, indomitum quod despumare Falernum
 Sufficiat, quinta dum linea tangitur umbra.
- 5 En quid agis? siccas insana canicula messes
 Jamdudum coquit, & patula pecus omne sub ulmo est;
 Unus ait comitum: verumne? itane? ocius adsit
 Huc aliquis; nemon'? turgescit vitrea bilis:
 Finditur: Arcadiæ pecuaria rudere credas.
- 10 Jam liber, & bicolor positis membrana capillis,
 Inque manus chartæ, nodosaque venit arundo.
 Tunc queritur, crassus calamo quod pendeat humor,
 Nigra quod infusa vanescat sepia lympha;
 Dilutas queritur geminet quod fistula guttas.
- 15 O miser, inque dies ultra miser! huccine rerum
 Venimus? at cur non potius, teneroque columbo
 Et similis regum pueris, pappare minutum
 Poscis, & iratus mammæ lallare recusas?
 An tali studeam calamo? cui verba? quid istas
- 20 Succinis ambages? tibi luditur: effluis amens.
 Contemnere: sonat vitium percussa, maligne
 Respondet viridi non cocta fidelia limo.
 Udum & molle lutum es, nunc, nunc properandus, & acri
 Fingendus sine fine rota: sed rure paterno
- 25 Est tibi far modicum, purum & sine labe salinum.

hellig og reen, og en Barm indfugt i det Ædle og Gode;
 Dette til Templerne bring, og med Meel du heldigt skal offre.

T r e d i e S a t i r e.

”Dette til Vane du gjør? Alt træder det skinnende Dagslys
 gjennem dit Vindue ind, udvidende Sprækken, den snævre!
 Snorke vi ikke saa stærkt, som en Ruus vi af barske Galerner
 ndsov? Stregen dog alt af den femte Skygge berøres.

Ha, hvad gjør du? betænk alt Hundens den rasende Stjerne 5
 koger fortørrede Sæd, under Ælmen, den brede, er Kvæget.”

- Saa udbryder en Ven. - ”Er det sandt? Hvad? Hurtig lad Nogen
 komme! Vil Jngen da hid?” Stærkt glasklar Galde da svulner:
 briste han vil: som Arkadiskt Kvæg man hører ham skryde.

Endelig Bog, Pergament med de to Slags Farver og affkrabt 10
 Haar han tager i Haand, og Papiir og den knudrede Korpen.
 Nu han klager, at Vædsken, for tyk, fast hænger ved Pennen,
 eller at sort Blækfast er med Vand udspædt og forsvinder;
 klager, at Nøret fordobbler den alt for flydende Draabe.

Usle! og Dag for Dag meer Usle! Vi ere da saavidt 15
 komne? Men hvorfor ei hellere dog, liig Duen, den kjælne,
 eller som Kongers Børn, forlanger du tyggede Mundfuld,
 vægrer dig, vreed paa Mama, ved i Søvn at lade dig lulle?

”Kan jeg studere med saadan Pen?” - Hvem snakker du Sligt for?
 mumler de Dimsvøb for? Selv skuffes du, taalig du svinder. 20
 Straffes du vil med Foragt. Af sin Usfelshed lyder det slagne,
 hæst kun svarende Kar, naar den raa Leer ikke er godt brændt.
 Du er en vaad, blød Leer; nu, nu maa der ises, paa raske
 Hjul uophørligen dannes du bøv. - Men paa Fædrene Landgods
 har du saa temmeligt Korn, og et reent, ei skrøbeligt Saltkar - 25

- Quid metuas? cultrixque foci segura patella est.
 Hoc satis? an deceat pulmonem rumpere ventis;
 Stemmata quod Tusco ramum millesime ducis.
 Censoremne tuum vel quod trabeate salutas?
- 30 Ad populum phaleras: ego te intus, & in cute novi.
 Non pudet ad morem discincti vivere Nattæ?
 Sed stupet hic vitio, & fibris increvit opimum
 Pingue: caret culpa: nescit quid perdat: & alto
 Demersus, summa rursus non bullit in unda.
- 35 Magne pater divum, sævos punire tyrannos
 Haud alia ratione velis, cum dira libido
 Moverit ingenium ferventi tincta veneno,
 Virtutem videant, intabescantque relicta!
 Anne magis Siculi gemuerunt æra juvenci,
- 40 Et magis auratis pendens laquearibus ensis,
 Purpureas subter cervices terruit, Imus,
 Imus præcipites, quam si sibi dicat, & intus
 Palleat infelix, quod proxima nesciat uxor?
 Sæpe oculos, memini, tangebam parvus olivo,
- 45 Grandia si nollem morituri verba Catonis
 Dicere, non sano multum laudanda magistro,
 Quæ pater adductis sudans audiret amicis.
 Jure: etenim id summum, quid dexter senio ferret,
 Scire, erat in voto: damnosa canicula quantum
- 50 Raderet, angustæ collo non fallier oræ:
 Neu quis callidior buxum torquere flagello.
 Haud tibi inexpertum curvos deprendere mores,
 Quæque docet sapiens braccatis inlita Medis
 Porticus, insomnis quibus & detonsa juvenus
- 55 Invigilat, siliquis & grandi pasta polenta.
 Et tibi quæ Samios diduxit litera ramos,

frygter du da? – og et Fad som trygt kan dyrke din Urne.
 Dette da nok? Er det smukt, naar med Vind oppuffet, du Lungen
 sprænger, fordi du den tusende Green er paa Luffiske Stamtræ?
 eller, fordi du, i Træbea klædt kan hilse din Censor?

Folket du blænde med Stads! Jeg kjender dig indenfor Huden. 30

Blues du ikke, ved ret, som en liderlig Natta at leve?

Han dog af Laster er sløv, tykt Fidtet er alt om hans Fibrer

voget, han skyldfri er, ei kjender sit Tab, i det Dybe

sjunken, han ikke igjen frembobler paa Toppen af Volgen!

Mægtige Gudernes Fader! o straf de grumme Tyranner 35

ikke paa anden Maade, saa tidt, som Lysten, den fæle,

dypet i sydende Gift har vældigen Hjertet bevæget:

Dyden de see, og fortære dem Nag, fordi de forlod' den!

Brolte Sikuliske Tyrer hiin Kobberstrube dog værre,

skrækkede værre det Sværd, som ned fra gyldene Pragtløft 40

hang over purpurbedækkede Hals, end Dette: "Eil Grunde

gaaer jeg, til Grunde jeg gaaer"! – naar sig selv den Elendige siger

Sligt, og hans lønlige Angst ei Konen, hans Nærmeste, kjender!

Ofte, jeg mindes, som Barn jeg med Olie Dinene saurte,

vilde de prægtige Ord af en døende Cato jeg ikke 45

deklamere med rundelig Nos af min taablige Lærer,

lade for Benneres Kreds og svedende Fader mig høre.

Jkke saa sært; thi at vide, hvad Held sex Dine mig bragde,

Det var min høieste Lyst, og hvormeget et skadeligt Hundskast

gnavede bort, og Hals paa Krukken den snævre at ramme, 50

eller at Messer jeg blev i at snoe med Pistolen mit Buxbom.

Ei uovet du er, udi Sæders Branghed at skjælnes,

og hvad Niidsdommens Gang, hvor malt er bebuxede Meder,

lærer, de Ting, for hvis Skyld den klippede Ungdom, af Vælgrugt

nært og af tyk Meeskage, fra Sovn sig holdende, vaager. 55

Grenene ogsaa for Dig udbredt har det Samiske Bogstav,

- Surgentem dextro monstravit limite callem.
 Stertis adhuc? laxumque caput compage soluta
 Oscitat hesternum dissotis undique malis?
 60 Est aliquid quo tendis, & in quod dirigis arcum?
 An passim sequeris corvos, testaque, lutoque,
 Securus quo pes ferat, atque ex tempore vivis?
 Helleborum frustra, cum jam cutis ægra tumebit,
 Poscentes videas: venienti occurrite morbo!
 65 Et quid opus Cratero magnos promittere montes?
 Discite, io miseri, & causas cognoscite rerum,
 Quid sumus, aut quidnam victuri gignimur? ordo
 Quis datus, aut metæ quam mollis flexus, & unde?
 Quis modus argento? quid fas optare, quid asper
 70 Utile nummus habet? patriæ, carisque propinquis
 Quantum elargiri deceat? quem te deus esse
 Jussit, & humana qua parte locatus es in re?
 Disce: nec invidias, quod multa fidelia putet
 In locuplete penu, defensis pinguibus Umbris,
 75 Et piper, & pernae, Marsi monumenta clientis:
 Mænaque quod prima nondum defecerit orca.
 Heic aliquis de gente hircosa centurionum
 Dicat: quod sapio, satis est mihi: non ego curo
 Esse quod Arcesilas, ærumnosique Solones,
 80 Obstipo capite, & figentes lumine terram,
 Murmura cum secum, & rabiosa silentia rodunt,
 Atque exporrecto trutinantur verba labello,
 Ægroti veteris meditantés somnia: gigni
 De nihilo nihilum, in nihilum nil posse reverti.
 85 Hoc est, quod palles? cur quis non prandeat, hoc est?
 His populus ridet, multumque torosa juvenus
 Ingeminat tremulos naso crispante cachinnos.

Stien har dette dig viist, som til høire Side sig hæver.

Snorker du end? og gaber paa løs Hals dinglende Hoved,
 efter en Gaarsdags Niis, med de slapt nedhængende Kinder?
 Har du for Die et Maal, hvorefter du spænder din Bue? 60
 eller forfølger du Navne istæng med Staar og med Jordklump,
 driver i Laaget omkring, og for Dieblikket kun lever?

Rys'urt Mange for seent, naar syg alt Huden er hovnet,
 kræve du ofte vil see. Den kommende Sygdom J møde!
 Hvorfor behøver du da en Craterus Bjerge at love? 65

Lær, du Elendige, lær! og randsag Tingenes Grunde!
 Hvad mon vi ere? Til hvad mon i Livet vi fødtes? Hvad Orden
 gives der vel? Hvor blødt kan om Maalet der dreies? og hvorfra?
 Naar har du nok af Sølv? Hvad bør vi os ønske? Hvad Nyttigt
 er der ved kantede Mynt? Hvor stor Dopsrelse kræve 70
 elskede Frænder og Fædreland? Hvem bød dig vel Himlen
 være? paa hvad for en Post er i Mennefsverd'nen du hensat?
 Lær det! og Nid ei søl, naar Mængden af Krucker i rige
 Forraad stinker, fordi man forsvarte de mædskede Umbrev,
 gjemt blandt Peber og Slest, et Minde om Marsk Clientskab, 75
 eller naar Mænaen ei i den første Lønde er sluppen!

Her maaskee vil en Centurion af Bukkenes Afkom
 sige: "Tilstrækkelig viis er jeg! Nei, aldrig jeg være
 gad en Arcefilas liig, eller saadanne sure Soloner,
 hvilke, med Hovedet stivt henbøiet, og Dine mod Jorden 80
 fæstede, tygge paa Mumlens Drøv, og paa rasende Lavshed,
 og som med hængende Slab hver Stavelse lægge paa Vægtstaaal,
 grublende over en gammel, forrykt Mand's Drøm, at der fødes
 Intet af Intet, og Intet igjen henfalder til Intet.

Der for er du saa bleg? Ei Frokost spiser man der for? 85
 Høit Sligt Folket beleer, og en kjødfuld Ungdom ad Dette
 Krøller paa Næserne slaaer og fordobler den svingrende Latter.

Inspice: nescio quid trepidat mihi pectus, & ægris

- Faucibus exsuperat gravis halitus, inspice sodas,
 90 Qui dicit medico, jussus requiescere, postquam
 Tertia compositas vidit nox currere venas,
 De majore domo modice sitiante lagena
 Lenia loturo sibi Surrentina rogavit.
 Heus bone, tu palles. Nihil est. Videas tamen istud,
 95 Quidquid id est: surgit tacite tibi lutea pellis.
 At tu deterius palles: ne sis mihi tutor:
 Jam pridem hunc sepeli: tu restas. Perge, tacebo.
 Turgidus hic epulis, atque albo ventre, lavatur,
 Guttore sulphureas lente exhalante mephites.
 100 Sed tremor inter vina subit, calidumque triental
 Excutit e manibus: dentes crepuere relecti.
 Uncta cadunt laxis tunc pulmentaria labris.
 Hinc tuba, candelæ: tandemque beatulus alto
 Compositus lecto, crassisque lutatus amomis,
 105 In portam rigidos calces extendit: at illum
 Hesterni capite induto subiere Quirites.
 Tange miser venas, & pone in pectore dextram,
 Nil calet hic: summosque pedes attinge, manusque,
 Non frigent. Visa est si forte pecunia, sive
 110 Candida vicini subrisit molle puella,

- Cor tibi rite salit? Positum est argente catino
 Durum olus, & populi cribro decussa farina.
 Tentemus fauces: tenero latet ulcus in ore
 Putre, quod haud deceat plebeia radere beta.
 115 Alges, cum excussit membris tremor albus aristas:
 Nunc face supposita fervescit sanguis, & ira

"Kom og betragt mig! saa sært i min Barm det banker, af syg
Hals

stiger med fæl Lugt op min Nande, betragt mig dog, Kjære!"

Saa En taler til Lægen. Ham No anordnes; men dersom 90
tredie Nat har seet hans Arer sagtere løbe,

strax han et rigere Huus om en maadelig tørstende Flaske
beder, for mild Surrentiner Wiin før Badet at drikke. -

"Hør, du er bleg, min Ven!" - Det er Jntet. - "Men vær dog forsigtig,
hvad det end er, thi din Hud uformærkt gulugsten sig hæver." - 95
Du er jo blegere selv, end jeg. Vær ikke min Bærge!

Ham jeg begrov. Nu er Luren til dig. - "Bliv ved da, jeg tier." -

Nu han med hvidnende Bug, og af Mad oppustet, sig bader,

medens hans Strube den svovlede Stank udaander med Nøie.

Skjælven betager ved Vinen hans Krop, og af Haand ham Pos-
falen 100

flaer, med den dampende Drik, og blottede Tænderne klappre.

Læben er slap, og ud feed Suulmad falder af Munden.

Heraf Vasuner og Lys! Og endelig hvit paa sin Løibænk

salige Skrog henlagt og tykt omklinet med Balsom,

strækker mod Horien den stivnende Hæl, og under hans Baare 105
gaaer af Kviriter en nybagt Hob med bedækkede Føser.

"Arerne føl, du Dumrian! Haand du kun lægge paa Brystet;

Jntet er brændende her. Rør Spidsen af Fødder og Hænder:

ikke de fryse!" - Fald du engang faaer Die paa Penge,

eller dig Naboens deilige Løs tilsmiler med Omhed, 110

flaer dit Hjerte da jævnt? Paa et koldt Fad har man det haarde

Grønt fremsat med Meel, udrystet af Almue:Soldet:

Iad os beføle dit Svælg! Udi spæd Mund skjuler sig raadden

Byld, som ikke man gnave jo bør med Nøbelens Bede.

Gysen og blegnende Frygt paa dit Legeme Arer reiser,

ret, som over et Blus, dit Blod nu kaager, af Brede

Scintillant oculi; dicisque, facisque, quod ipse
 Non sani esse hominis, non sanus juret Orestes.

S a t i r a IV.

Rem populi tractas? barbatum hæc crede magistrum
 Dicere, sorbitio tollit quem dira cicutæ.
 Quo fretus? dic hoc, magni pupille Pericli.
 Scilicet ingenium, & rerum prudentia velox
 5 Ante pilos venit: dicenda tacendaque calles.

Ergo ubi commota fervet plebecula bile.
 Fert animus calidæ fecisse silentia turbæ
 Majestate manus: quid deinde loquere? Quirites,
 Hoc, puto, non justum est, illud male, rectius illud.
 10 Scis etenim justum gemina suspendere lance
 Ancipitis libræ: rectum discernis, ubi inter
 Curva subit, vel cum fallit pede regula varo:
 Et potis es nigrum vitio præfigere theta.
 Quin tu igitur summa nequidquam pelle decorus,
 15 Ante diem blando caudam jactare popello
 Disinis, Anticyras melior sorbere meracas?
 Quæ tibi summa boni est? uncta vixisse patella
 Semper, & assiduo curata cuticula sole.
 Exspecta: haud aliud respondeat hæc anus. I nunc.
 20 Dinomahes ego sum, suffla, sum candidus. Esto:

Dum ne deterius sapiat pannucea Baucis,
 Cum bene discinto cantaverit ocyma vernæ.
 Ut nemo in sese tentat descendere, nemo:
 Sed præcedenti spectatur mantica tergo.

Dinene gnistre; du siger og gjør, hvad gale Drestes
 selv maa sværge, er Ting, som paa gal Mand ikkun sig passer.

F j e r d e S a t i r e.

Du, du Statens Regent? - Tænk dette den skjæggede Lærer
 sig, som Døden har maattet i grum Skarntyde sig drikke. -
 Siig, hvad stoler du paa? du Myndling af store Perikles.
 Kommer maaskee før Skjæget Geni, og i Tingene hurtig
 Klogskab, og veed du maaskee, hvor Ord, hvor Lavshed der
kræves 5

Altfaa, naar Pøblen er vild, og dens Galde er kommen i Oprør,
 da vil til Lavshed du flux, ved dit maiestætiske Haandvink
 bringe den hidtige Flok. Hvad siger du derpaa? Kviviter!
 Hiint ei troer jeg, er Ret; - Hiint slettere; - bedre er Dette.
 Thi paa den dobbelte Vægts to Skaaler forstaaer du, at hænge 10
 op det Rette: det Lige, som skjult er mellem det Krumme,
 skjelner du, mærker, ifald med et skjævt Been Passeren skuffer.
 Du fort Theta formaaer jo for ved Brøden at sætte.

Hold da op, naar den yderste Hud dig forgjæves kun smykker,
 alt før Liden for smigrende Folk at logre med Halsen! 15

Du, som hellere bør, ublandet Anticyra søbe.

Hvad er dit hvieste Held? At leve bestandig ved lækkert

Fad, den forkjælede Hud at pleie med ideligt Solskin.

Vie! - Ei Andet til Svar hver Kjelling vil give dig; - Gaae nu!

pust dig nu op! - "Jeg Dinomaches er! Jeg er deilig!" - Lad
være! 20

Ikke desmindre er ligesaa klog den pjaltede Baucis,
 naar hun synger sit Dcynnum høit for den sluskede Huustræl.

Jngen i egen Barm, slet Jngen forsøger at gribe;

men paa den foran vandrende Dng man Mandseleu skuer.

- 25 Quæsieris, Nostin' Vectidî prædia? cujus?
 Dives arat Curibus quantum non milvus oberret:
 Hunc ais? hunc, diis iratis, genioque sinistro,
 Qui quandoque jugum pertusa ad compita figit,
 Seriolæ veterem metuens deradere limum,
- 30 Ingemit, Hoc bene sit: tunicatum cum sale mordens
 Cæpe: & farrata pueris plaudentibus olla,
 Pannosam fæcem morientis sorbet aceti?
 At si unctus cesses, & figas in cute solem,
 Est prope te ignotus, cubito qui tangat, & acre
- 35 Despuat in mores: penemque arcanaque lumbi
 Runcantem, populo marcentes pandere vulvas
 Tu cum maxillis balanatum gausape pectas,
 Inguinibus quare detonsus gurgulio exstat?
 Quinque palæstritæ licet hæc plantaria vellant,
- 40 Elixasque nates labefactent forcipe adunca,
 Non tamen ista filix ullo mansuescit aratro.
 Cædimus, inque vicem præbemus crura sagittis.
 Vivitur hoc pacto: sic novimus. Ilia subter
 Cæcum vulnus habes: sed lato balteus auro
- 45 Prætegit: ut mavis, da verba, & decipe nervos,
 Si potes. Egregium cum me vicinia dicat,
 Non credam? Viso si palles improbe nummo,
 Si facis, in penem quidquid tibi venit amarum,
 Si Puteal multa cautus vibice flagellas:
- 50 Nequidquam populo bibulas donaveris aures.
 Respue, quod non es: tollat sua munera cerdo:
 Tecum habita: noris, quam sit tibi curta supellex.

"Saae du Bectidius' Gods?" - Hvis? - "Kapitalistens i Cures, 25
han, der en Mark saa stor, at ei Glent omflyver den, ploier."
Han, som er født under Gudernes Harm og en jammerlig Dæmon,
han der, saa tidt han hænger et Nag ved den hullede Korsvei,
frygter for Dyndet af at skrabe paa Dunken den gamle,
sukkende dybt: "Lil Held"! naar han Løgens Hinder med Salt paa 30
tygger og Slaverne klappe af Fryd over Potten med Meespap,
medens han sober selv død Eddikes pjaltede Værme.

Men - har du dig, salvet, i Mag henlagt for at Solen
gjennem din Hud kan stikke, dig nær vil findes en Fremmed,
En, som med Albuestød ad dit Levnet forhaanende spytter. 35

. . . . .
. . . . .
. . . . .
. . . . .
. . . . .
. . . . .

Bæxlende hugge vi til, og Venene blotte for Piilskud:
denne er Livets Viis, den lærte vi: dybt i din Lyske
har du et hemmeligt Saar; men et bredt Guldbelte det skjuler.
Nu, som du vil. Skuf Andre med Snak, og bedrag dine Nær:
ver, 45

Dersom du kan! - "Naar sjelden og stor hver Nabo mig kalder,
skal jeg ei troe det?" - Ifald du blegner ved Synet af Penge,
lader til Hvilketsomhelst du af fæiske Lyster dig drage,
hvis du Puteal snild hudstryger med mangen en Skramme,
da, da Folket omsonst rosdrikkende Dre du rækker! -
Ske, hvad ikke du er! Lad Uslingen tage sin Gave!
Bo hos dig selv; du vil see, hvor knapt Bohave du eier.

S a t i r a V.

- V atibus hic mos est, centum sibi poscere voces,
 Centum ora & linguas optare in carmina centum:
 Fabula seu moesto ponatur hianda tragoedo,
 Vulnera seu Parthi ducentis ab inguine ferrum.
- 5 Quorsum hæc? aut quantas robusti carminis offas
 Ingeris, ut par sit centeno gutture niti?
 Grande locuturi, nebulas Helicone legunto:
 Si quibus aut Procnes, aut si quibus olla Thyestæ
 Fervebit, sæpe insulso coenanda Glyconi.
- 10 Tu neque anhelanti, coquitur dum massa camino,
 Folle premis ventos; nec clauso murmure raucus
 Nescio quid tecum grave cornicaris inepte;
 Nec stollopo tumidas intendis rumpere buccas.
 Verba togæ sequeris, junctura callidus acri,
- 15 Ore teres modico: pallentes radere mores
 Doctus, & ingenuo culpam defigere ludo.
 Hinc trahe, quæ dicas: mensasque relinque Mycenis
 Cum capite & pedibus: plebejaque prandia noris.
 Non equidem hoc studeo, bullatis ut mihi nugis
- 20 Pagina turgescat, dare pondus idonea fumo.
 Secreti loquimur: tibi nunc hortante Camena
 Excutienda damus præcordia: quantaque nostræ
 Pars tua sit Cornute animæ, tibi dulcis amice
 Ostendisse juvat: pulsa, dignoscere cautus,
- 25 Quid solidum crepet, & pictæ tectoria linguæ.
 His ego centenas ausim deprecere voces:
 Ut quantum mihi te sinuoso in pectore fixi,
 Voce traham pura: totumque hoc verba resignent,
 Quod latet arcana non enarrabile fibra.

F e m t e S a t i r e .

Skjaldene have for Skik, at bede om hundrede Stemmer,
 ønske sig hundrede Munde til Sang, og hundrede Tunger:
 enten der skrives for Tragoedians vidtspilede Sorggab,
 eller om Partherens Saar, som Jern uddrager af Lysken.
 Hvortil Sligt? Hvor vældig et Digts Rjødflumper paa Bordet 5
 sætter du, saa du dig bør anstrænge med hundrede Struber?
 Laage paa Helikon samle Enhver, som vil tale i høie
 Toner, ifald ham hedt en Profnes, eller Thyestes'
 Potte skal fuge, som ud dum Glykon saa ofte maae søbe.
 Ikke med stønnende Vælg, mens Massen foger i Efsen, 10
 trykker Bindene du! med hæs, huultmumlende Stemme
 ikke, jeg veed ei hvad for en Svulst, udgylper du toset,
 ikke du stræber med Pust at bryde de svulmende Rjæver,
 men du dig holder til Togaens Ord, i Forbindelsens Fiinhed
 snild, med en Mund afrundet tilpas: - de blegnende Sæder 15
 veed du at raspe: med ædel Spot nedstøder du Lasten.
 Heraf drage du Stof! og Mycenæ Tasset beholde
 lad, med Hoved og Fødder! og kjend blot Almuens Maaetid!
 Ikke er dette min Id, at huult, mit Blad kun af Sniksnak
 op skal hovne, bekvem til Vægt at lægge til Rogen. 20
 Lønligt vi tale. Og dig jeg nu, som Kamenen mig byder,
 giver til stræng Mandfagning min Varm. Hvor Meget af min Sjæl
 dig, Cornutus, min elskede Ven! tilhører, med Glæde
 her jeg vise dig vil. Vank! Klogtig forstaaer du at skjæln
 hvad der klinger som heelt, samt Kalken paa malede Tunge. 25
 Hertil vover jeg vel, at ønske mig hundrede Tunger,
 at, hvor dybt i min foldede Varm jeg dig fæsted, jeg drage
 kunde med klar Nøst frem, saa Ord afhyllede ganske
 dette, som ei kan siges, som skjult er i hemmelig Fibre.

- 30 Cum primum pavido custos mihi purpura cessit,
 Bullaque succinctis laribus donata pependit:
 Cum blandi comites, totaque impune Suburra
 Permisit sparsisse oculos jam candidus umbo:
 Cumque iter ambiguum est, & vitæ nescius error
- 35 Diducit trepidas ramosa in compita mentes,
 Me tibi supposui: teneros tu suscipis annos
 Socratico Cornute sinu: tunc fallere sollers
 Apposita intortos extendit regula mores:
 Et premitur ratione animus, vincique laborat,
- 40 Artificemque tuo ducit sub pollice vultum.
 Tecum etenim longos memini consumere soles,
 Et tecum primas epulis decerpere noctes.
 Unum opus, & requiem pariter disponimus ambo,
 Atque verecunda laxamus seria mensa.
- 45 Non equidem hoc dubites, amborum foedere certo
 Consentire dies, & ab uno sidere duci.
 Nostra vel æquali suspendit tempora Libra
 Parca tenax veri, feu nata fidelibus hora
 Dividit in Geminos concordia fata duorum:
- 50 Saturnumque gravem nostro Jove frangimus una.
 Nescio quod, certe est quod me tibi temperat, astrum,
 Mille hominum species, & rerum discolor usus:
 Velle suum cuique est, nec voto vivitur uno.
 Mercibus hic Italis mutat sub sole recenti
- 55 Rugosum piper, & pallentis grana cumini:
 Hic satur, irriguo mavult turgescere somno:
 Hic campo indulget: hunc alea decoquit: ille
 In Venerem putris: sed cum lapidosa chiragra
 Fregerit articulos veteris ramalia fagi,

Strax, da bevogtende Purpur forlod mig frygtsomme, dengang 30
 Bullaen ophængt var og forært opfildede Larer -
 fulgt af smigrende Venner jeg blev - hvidtskinnende Skjødfold
 tillod, Blikke mig frit over hele Suburra at sprede -
 den Lid, Veien er falsk: Wildfarelse, ikke bekjendt med
 Livet, den bævende Sjæl hendrager til grenede Korsvei: 35
 den Lid satte jeg mig ved din Fod. Du tager de spæde
 Nar i Sokratiske Favn, Cornutus! og Reglen, den sikke,
 anvendt, viser at Skjævhed i Sind os stedse bedrager.
 Sindet tæmmes ved Wiisdom, og selv, for at tvinges, det stræber,
 under din Finger det faaer Udseende, dannet af Kunstner; 40
 Lange Dage med dig tilbragde jeg, - vel jeg det mindes, -
 Nattens de første Timer med dig jeg nød ved vort Maaltid.
 Et Landsarbeid og fælleds No vi bestemte os begge,
 og ved et tarveligt Vord fra Allvorslysler os løste.
 Vist ei tvivle du bør, at af sikker Bestemmelse Vegges 45
 Dage forenedes, vist een Stjerne behersker os begge.
 Enten nu Parcen, som fast ved Sandheden holder, paa lige
 Vægt afveied vor Lid, eller, født med Vennerne, Timen
 har samdrægtige Skjebner fordeelt blandt Tvillingeparret
 og ved vor Jupiter grunn Saturnus vi samlede boie: 50
 sikkert en Stjerne os saa - jeg veed ei, hvilken - forbinder.
 Tusinde Menneskeslags, og Tings Brug buntet man finder.
 Hver sin Billie har, og med een Id ikke der leves.
 Under den ny Sol Hiin omtusker det rynkede Peber,
 samt den blegnende Rummens Korn for Italiske Varer. 55
 Hiin i beduggende Søvn, og forædt vil hellere svulme:
 Hiin til Marken sig hengav, Hiin henfoges af Brætspil:
 Hiin, løssagtig, er Venus's Træl; - men naar stenede Haandgigt
 Leddene, aldrende Bøgs de fortørrede Grene, har knuset,

60 Tunc crassos transisse dies, lucemque palustrem,
Et sibi jam seri vitam ingemuere relictam.

At te nocturnis juvat impallescere chartis.

Cultor enim es juvenum: purgatas inseris aures
Frugè Cleanthea: petite hinc juvenesque senesque

65 Finem animo certum, miserisque viatica canis.

Cras hoc fiet. Idem cras fiet. Quid? quasi magnum

Nempe diem donas: sed cum lux altera venit,
Jam cras hesternum consumsimus: ecce aliud cras
Egerit hos annos, & semper paulum erit ultra.

70 Nam quamvis prope te, quamvis temone sub uno
Vertentem sese, frustra sectabere canthum,
Cum rota posterior curras, & in axe secundo.

Libertate opus est: non hac, ut quisque Velina
Publius emeruit, scabiosum tesserula far

75 Possidet. Heu steriles veri, quibus una Quiritem

Vertigo facit! hic Dama est non tressis agaso,
Vappa, & lippus, & in tenui farragine mendax.
Verterit hunc dominus, momento turbinis exit
Marcus Dama, papæ! Marco spondente recusas

80 Credere tu nummos? Marco sub iudice palles?

Marcus dixit: ita est, adsigna Marce tabellas.

Hæc mera libertas, hoc nobis pilea donant.

An quisquam est alius liber, nisi ducere vitam

Cui licet, ut voluit? licet, ut volo, vivere: non sim

85 Liberior Bruto? Mendose colligis, inquit

Stoicus hic, aurem mordaci lotus aceto.

Hoc, (reliquum accipio,) LICET ILLUD, & UT VOLO, tolle.

Viudicta postquam meus a prætore recessi,

dybt da sukke de over, at tykt Dagslyset, og mudret 60
svandt, og forsilde, at alt de nu maae Livet forsage.

Din Lyft ikkun det er, over natlige Skrifter at blegne.

Thi, som en Ungdoms-Forædler, besaaer du de rensede Dren
med den Kleanthiske Sæd. Her søge J, Unge, og Gamle!
Livets det sikreste Maal, Veitæring for ynkeligt Graahaar! 65
"Dette imorgen"! - "Det samme imorgen"! - "O hvad! som det

stort var,

giver du een Dag kun". - Men, kommer det følgende Dagslys,
brat Gaardsdagens Imorgen forsvandt. Et andet Imorgen
odslæer da Aarene bort, og er altid noget iforvejn.

Thi, skjøndt stedse dig ganske nær, skjøndt under den samme 70
Bogn henrullende sig, du omsonst vil Hjulet forfølge,
naar som det bagerste Hjul paa den hurtige Axel du løber.

Frihed fornøden os er! - ei den, som Enhver af Velinske
Tribus, en Publius, tjente, og faaer, ifølge sit Teg, lidt
ormædt Korn. O J, hvor golde paa Sandhed, for hvilke 75
eet Sving gjør til Kviviter. Ei værd tre Doit er den Staldkarl,
Dama - et Drog, suursiet, og Tyv i de usleste Smaating:
svinger ham Herren omkring: - udi Hvirvelens Du er han færdig:
Marcus Dama han er. Hvad? Penge mod Marcus'ses Borge:
vægrer du dig at betroe? Du blegner for Marcus'ses Domsfol? 80
Marcus har sagt: "Saa er det". Befagl Dokumenterne, Marcus!
Neen, stær Frihed er Sligt: ja Sligt os Hattene skjænke.

"Fri er Nogen, foruden en Mand, der, som han behager,
kan hendrage sit Liv? Jeg, som jeg behager, kan leve:
friere altsaa end Brutus jeg er". Falsk slutter du, svarer 85
strax en Stoiker, skarpt udi Dret med Eddike vasket.

Nesten jeg troer; men bort med dit "kan" og "som jeg behager".
Da jeg fra Prætor er kommen, i Kraft af Kjæp, som min egen

- Cur mihi non liceat, jussit quodcunque voluntas,
 90 Excepto, si quid Masuri rubrica vetavit?
 Disce: sed ira cadat naso, rugosaque sanna;
 Dum veteres avias tibi de pulmone revello.
 Non prætoris erat stultis dare tenuia rerum
 Officia, atque usum rapidæ permittere vitæ.
- 95 Sambucam citius caloni aptaveris alto.
 Stat contra ratio, & secretam garrit in aurem,
 Ne liceat facere id, quod quis vitiabit agendo.
 Publica lex hominum, naturaque continet hoc fas;
 Ut teneat vetitos inscitia debilis actus.
- 100 Diluis helleborum, certo compescere puncto
 Nescius examen: vetat hoc natura medendi.
 Navem si poscat sibi peronatus arator
 Luciferi rudis, exclamet Melicerta perisse
 Frontem de rebus. Tibi recto vivere talo
- 105 Ars dedit? & veri speciem dignoscere calles,
 Ne qua subærato mendosum tinniat auro?
 Quæque sequenda forent, quæque evitanda vicissim,
 Illa prius creta, mox hæc carbone notasti?
 Es modicus voti, presso lare, dulcis amicis:
- 110 Jam nunc adstringas, jam nunc granaria laxes:
 Inque luto fixum possis transcendere nummum:
 Nec glutto sorbere salivam Mercurialem?
 Hæc mea sunt, teneo, cum vere dixeris, esto
 Liberque, ac sapiens, Prætoribus, ac Jove dextro:
- 115 Sin tu, cum fueris nostræ paulo ante farinæ,
 Pelliculam veterem retines, & fronte politus
 Astutam vapido servas sub pectore vulpem:
 Quæ dederam supra, repeto, funemque reduco.
 Nil tibi concessit ratio: digitum exsere, peccas:

Herre, jeg skulde ei kunde hvad helst mig min Willie byder,
 Det undtagen, der staaer, som forbudt, i Masuri Rubriker? 90

Hør! - Men fra Næsen din Harm bortfalde, og rynkede Snisen -
 medens de gamle Mamaer jeg ud dig river af Lungen.

Ei det er Prætorens Sag, at lære en Daare den fine
 Pligt i en Ting, og det flygtige Livs Brug grant ham at vise.
 Snarere kunde i Haand lang Trodsknægt Harpen du give. 95

Sligt vor Fornuft modstaaer, og bjæffer i lønlige Dre:
 gjør ei Det, som du vist udførende vilde fordærve!

Fælleds Menneskelov og Natur indslutter jo Bnddet:
 svag Uvidenhed bør sig for Ting, som den nægtedes, vogte!
 Laver Helleborus du, og veed ei Vægten ved rigtigt 100

Punct at standse? Forbudt Helbredelseskunsten har Dette.
 Vilde, med Lucifer ikke bekjendt, den bestøvlede Plovmand
 fordre et Skib, saa skreg Melicertes, at svunden af Verden
 var al Skam. Har Wiismands Kunst dig lært, paa den rette

Fod at leve? Maaskee du forstaaer at stjæle det Sandes 105
 Skikkelse, at den ei falsk, som forgyldede Kobber, skal klingre?

Det, som du attraae bør, og Det, som du bydes at undsige,
 har du med Kridt først Hiint og med Kul saa Dette betegnet?

Er din Begjær og ringe? din Lar knap? elske dig Venner?
 Trykker du snart din Loftsdør til, snart aabner for Kornet? 110

Kunde du over en Skilling vel gaae, som var stukken i Skarnet?
 ei nedsøbe med Kluk den Merkuriariske Bædske?

"Dette er mit! jeg eier det alt"! - Kan saa du med Sandhed
 sige, er fri du og wiis, ved Prætorers og Jupiters Yndest.

Hvis du, skjøndt du af vort Maal just fornylig har været, 115
 dog vil beholde det forrige Skind; - udvendig poleret,

gjemmer den snedige Næv end under forsurede Hjerte:
 tager jeg bort hvad nys jeg dig gav, og trækker i Nebet.

Wiisdom dig Tintet betroer. Ræk Tingeren ud - du forseer dig.

- 120 Et quid tam parvum est? sed nullo thure litabis,
 Hæreat in stultis brevis ut semuncia recti.
 Hæc miscere nefas: nec, cum sis cætera fossor,
 Treis tantum ad numeros Satiri moveare Bathylli.
 Liber ego: unde datum hoc sumis tot subdite rebus?
- 125 An dominum ignoras, nisi quem vindicta relaxat?
 I, puer, & strigiles Crispini ad balnea defer.
 Si increpuit, Cessas nugator? servitium acre
 Te nihil impellit: nec quidquam extrinsecus intrat,
 Quod nervos agitet: sed si intus, & in jecore ægro
- 130 Nascantur domini, quæ tu impunitior exis
 Atque hic, quem ad strigiles scutica, & metus egit herilis?
 Mane piger stertis: Surge, inquit Avaritia: eja
 Surge, negas, instat, Surge, inquit. Non queo. Surge.
- Et quid agam? Rogitas? saperdas advehe Ponto,
- 135 Castoreum, stuppas, ebenum, thus, lubrica Coa:
 Tolle recens primus piper e sitiente camelo.
 Verte aliquid; jura. Sed Jupiter audiet: eheu
 Baro, regustatum digito terebrare salinum
 Contentus perages, si vivere cum Jove tendis.
- 140 Jam pueris pellem succinctus, & oenophorum aptas
 Ocuis ad navem: nihil obstat, quin trabe vasta
 Ægæum rapias, nisi sollers luxuria ante
 Seductum moneat: Quo deinde insane ruis? quo?
 Quid tibi vis? calido sub pectore mascula bilis
- 145 Intumuit, quam non exstinxerit urna cicutæ.
 Tun' mare transilias? tibi torta cannabe fulto
 Cocna sit in transtro? Vejentanumque rubellum

Dg hvad ringere er? Men ved intet Kjøgefoffer 120
 faaer du en Emule, et Lod af Forstand til at hænge ved Daaren.
 Bland ei Dette! Dg er du i Alt kun en Graver, saa rør dig
 ikke engang udi tre af Satyren Bathyllus'ses Lakter!

"Fri jeg er"! Hvo gav dig da fri? du Slave af Altting!
 Kjender du blot den Herre, fra hvem dig Kjeppen har løsladt? 125
 Buldrer han: "Dreng, gaae strax, og bring til Krispinus'ses Badhuus
 Skraberne! Røler dit Fæ?" - Da vistnok driver den strænge
 Tjeneste dig vel ei, og ei fra det Ydre der indgaaer

Noget, som Nerberne flaaer; men naar inde i Varm og i syge
 Lever dig Herrer nu fødes, vil du da slippe for Straffen 130
 mere, end Han, hvem Pidsk, Frygt drev til herfabelig Skrabe?

Tidligen snorker du lad. "Op"! Gjerrighed raaber, "saa hør dog:
 Op"! Nei, siger du. "Op"! Saa trænger den paa dig. "Jeg
 kan ei"! -

- "Op"! - "Hvad skal jeg da"? - "Spørge du kan? Karudser fra
 Pontus

Hent! og Bævergel, Blaar, og Ibenholt, Kjøgefoffer, Coiff 135
 bugmild Wiin! Af tørstig Kameel først nyeste Peber
 tag! Byt Noget, og sværg"! - "Men Jupiter hører det"! -
 "Snifsnak!

Tosse! Med Fingeren bor i det atter sliffede Saltkar;
 lev med dette tilfreds, vil du leve med Jupiters Raade!
 Mandfel og Wiindunk, selv opfildet, paa Slaven du hænger: 140
 "Hurtig ombord"! Du frit paa den vældige Planke kan fryge
 over Egæiske Hav; hvis ikke den listige Bellhst
 varslende trækker dig bort: "Hvor, hvorhen styrter du, Daare?
 Siig, hvad vil du? I ildheed Varm er den mandige Galde
 saa udi Raag, at en Spand Skarntyde den ikke kan slukke? 145
 Løbe vil du over Hav? Paa det snoede Hamp vil dig sætte?
 Epise paa Kverbænk du? og lugte fra revnede Træskaal

Exhalet vapida læsum pice fissilis obba?

Quid petis? ut nummi, quos hic quincunce modeste
150 Nutrieras, pergant avidos sudare deunces?

Indulge genio, carpamus dulcia: nostrum est,
Quod vivis: cinis, & manes, & fabula fies.

Vive memor leti; fugit hora: hoc, quod loquor, inde est.

En quid agis? duplici in diversum scinderis hamo:
155 Hunc cine, an hunc sequeris? subeas alternus oportet
Ancipiti obsequio dominos: alteruus oberres.

Nec tu, cum obstiteris semel, instantique negaris
Parere imperio, Rupi jam vincula, dicas.

Nam & luctata canis nodum abripit: attamen il li
160 Cum fugit, a collo trahitur pars longa catenæ.

Dave, cito, hoc credas jubeo, finire dolores
Præteritos meditor: (crudum Chærestratus unguem
Abrodens ait hæc:) an siccis dedecus obstem
Cognatis? an rem patriam rumore sinistro
165 Limen ad obscoenum frangam, dum Chrysidis udas
Ebrius ante fores extincta cum face canto?
Euge puer, sapias, diis depellentibus agnam
Percute. Sed censen', plorabit Dave relicta?

Nugaris: solea, puer, objurgabere rubra.

170 Ne trepidare velis, atque arctos rodere casses.

Nunc ferus, & violens: at si vocet, Haud mora, dicas,
Quidnam igitur faciam? ne nunc, cum arcessat, & ultro
Supplicet, accedam? Si totus & integer illinc
Exieras, ne nunc. Hic, hic, quem quærimus, hic est:

175 Non in festuca, lictor quam jactat ineptus.

Jus habet ille sui palpo, quem ducit hiantem
Cretata ambitio? Vigila, & cicer iagere large

en af det stinkende Beeg fordærvet, røg Veientaner?
 Hvad er din Id? Kapitalen, som her du fostred bestedent
 med fem Uncer, skal nu dig elleve gjerrige svede? 150
 Svi din Genius! Nyde os lad det Søde: hos mig er
 Liv alene: til Afke og Aand og Fabel du vorder!

Lev med Tanke paa Død! Bort Timen med dette mit Ord flyer!
 Ha, hvad gjør du? Den dobbelte Krog dig river til tvende
 Sider: vil Denne, vil Hiin du følge? Med vaklende Trofskab 155
 Herrerne tjene du maae; gaae tofsset fra en til en anden.
 Og, stod end du for eengang fast, og nægted at lyde
 tvingende Bud, saa sig ei: Nu har Lænken jeg knækket!
 Hunden sin Knude med Magt vel brækker itu; med ved Halsen
 slæber den, medens den flyer, et langt Brudstykke af Rjæden. 160

Davus! forvist det troe! Jeg pønser paa hurtig at ende
 al udstanden Besvær! - (Saa taler Chæresfratus, medens
 Reglen han tygger tilblods -) Lærhalsede Frænder jeg stande
 skulde til Skam? Med fornedrende Ny min fædrene Velfærd
 knuser ved skjændige Lærskel jeg her? imedens beruset 165
 udenfor Christs's Dør, den vaade, jeg synger med slukt Blus!
 - "Skjont! Vær viis, o Yngling! For Ondt afvendende Guder
 Gimmeren stik"! - "Men, troer du, forladt, hun, Davus! vil
 jamre"?

- "Sniksnak! Hug vil du faae, o Yngling! af Tøffen, den røde!
 Skjælv kun ikke saa stærkt! Gnav ei tætknyttede Dyr-garn! 170
 Nu er du trodsig og vild; men, kalder hun, strax vil du sige:
 Hvad skal jeg gjøre? Skal ikke engang nu, da hun mig henter,
 selv mig beder, jeg gaae? - Hvis heel og holden du didfra
 kom, nu ikke engang". - Den, Den, Den er det, vi søge;
 Ei Den, Rjeppeu befrier, som taabelig Victoren svinger. 175
 Magt har ober sig selv hiin Smigrer, som graadig af kridtet
 Vrebegjærlighed trækkes omkring? - Waag! Kundeligt Erter

Rixanti populo, nostra ut Floralia possint
 Aprici meminisse senes: quid pulchrius? at cum
 180 Herodis venere dies, unctaque fenestra
 Dispositæ pinguem nebulam vomuere lucernæ,
 Portantes violas, rubrumque amplexa catinum
 Cauda natat thynni, tumet alba fidelia vino:
 Labra moves tacitus, recutitaque sabbata palles.
 185 Tunc nigri lemures, ovoque pericula rupto:
 Hinc grandes Galli, & cum sistro lusca sacerdos,
 Incussere deos inflantes corpora, si non
 Prædictum ter mane caput gustaveris allî.
 Dixeris hæc inter varicosos centuriones,
 190 Continuo crassum ridet Vulfenius ingens,
 Et centum Græcos curto centusse licetur.

S a t i r a VI.

Admovit jam bruma foco te, Basse, Sabino?
 Jamne lyra, & tetrico vivunt tibi pectine chordæ?
 Mire opifex numeris veterum primordia rerum,
 Atque marem strepitum fidis intendisse Latinæ,
 5 Mox juvenes agitare jocos, & pollice honesto
 Egregios lusisse senes? Mihi nunc Ligus ora
 Intepet, hibernatque meum mare, qua latus ingens
 Dant scopuli, & multa litus se valle receptat.
 Lunai portum est operæ cognoscere, cives.
 10 Cor jubet hoc Enni, postquam destertuit esse
 Mæonides Quintus pavone ex Pythagoreo.
 Heic ego securus vulgi, & quid præparet Auster
 Infelix pecori: securus, & angulus ille

fast blandt Folket til Riv! for at solede Oldinger kunne
 bore Floralia komme ihu. Hvad Skønnere? - Ja, men,
 kommer Herodes' festlige Dag, og, satte i fiddet 180
 Vindue, Lamperne trindt udspeje tykt dampende Røgsky:
 bære Fiolers Pryd: Lantheiens Hale det røde
 Fad vidtfavnende svømmer, og hvid Dunk svulmer af Vinen:
 tavst da rører du Læberne: bleeg omfkaarne Sabbat dig
 gjør: sort Spøgelse viser sig da, og Farer af brystent 185
 Æg: stor Galler, og stygt eensiet Præstinde med Sistrum
 skræmmet med Guder dig har, som Krop oppuste, om ikke,
 som dig er raadt, tre Gange du smagt har aarle et Hvidløg.
 Præfede saa du iblandt tykaarede Centurioner:
 strax den svære Bulfenius droit da vilde dig udlee: 190
 hundrede Skillinger smaa han bød for hundrede Græker.

S j e t t e S a t i r e .

Har alt Vinteren, Bassus! Dig ført til Sabinerens Arne?
 Klinger med Albors-Plekter og Liv dig Lyraens Strænge?
 Herligt forstaaer du, i Taft Oldtingenes Fødsel at synge,
 og af den Romerske Luth at lokke de mandige Toner:
 Ynglingeskjemt du igjen saa driver og spiller med ædel 5
 Singer fortræffelig Gubbe. For mig den ligustiske Kyst nu
 lunknes, mit Hav er vinterligt, der, hvor vældige Side
 Klipperne brede, og dybt i en Dal ind Stranden sig trækker.
 "Funas Havn, o Borgere! værdt vel er det, at kjende!"
 Saa bød Ennius' Sjæl, da ud det var snorket, at Quintus 10
 Mæons Søn udfoer af den Pythagoræiske Paafugl.
 Her ei ændser jeg Hoben; jeg her ei ændser, hvad Myster,
 uheldsvanger, bereder mit Kvæg, og ei, at min Nabos

- Vicini nostro quia pinguior: & si adeo omnes
 15 Ditescent orti pejoribus, usque recusem
 Curvus ob id minui senio, aut coenare sine uncto,
 Et signum in vapida naso tetigisse lagena.
 Discrepet his alius. *Geminos horoscope varo
 Producis genio. Solis natalibus est qui
 20 Tingat olus siccum muria vafer in calice emta,
 Ipse sacrum inrorans patinæ piper: hic bona dente
 Grandia magnanimus peragit puer: utar ego, utar?
 Nec rhombos ideo libertis ponere lautus,
 Nec tenuem sollers turdorum nosse salivam.
 25 Messe tenuis propria vive: & granaria (fas est)
 Emole. quid metuas? occa: & seges altera in herba est.
 Ast vocat officium; trabe rupta, Bruttia saxa
 Prendit amicus inops: remque omnem, surdaque vota
 Condidit Ionio: jacet ipse in litore, & una
 30 Ingentis de puppe dei: jamque obvia mergis
 Costa ratis laceræ: nunc & de cespite vivo
 Frange aliquid; largire inopi, ne pictus oberret
 Cærulea in tabula. Sed coenam fueris hæres
 Negliget, iratus quod rem curtaveris: urnæ
 35 Ossa inodora dabit: seu spirent cinnama surdum,
 Seu ceraso peccent casia, nescire paratus.
 Tune bona incolumis minuas? & Bestius urget
 Doctores Grajos. Ita fit, postquam sapere urbi
 Cum pipere, & palmis venit nostrum hoc maris expers,
 40 Foeniseæ crasso vitiarunt unguine pultes.
 Hæc cinere ulterior metuas? at tu, meus hæres
 Quisquis eris, paulum a turba seductior audi.
 O bone num ignoras? missa est a Cæsare laurus
 Insignem ob cladem Germanæ pubis, & aris

Krog hist federe er, end min. Om Enhver, som af Uble
fødtes, til Niigmand blev, ei derfor vilde jeg gammel 15
vorde og strumpen og krum, eller tør Kost sætte paa Bordet;
ikke med Næsen mit Segl paa Snurviins-Glasfen berøre.
Skurre for Andre kun Sligt! Horoskop! du bringer med særskilt
Genius Tvillinger frem. Med Fiskens Luge, i Potten
kjøbt, snild, blot paa sin Fødselsdag, En væder den tørre 20
Kaal. Selv strøer han saa tyndt paa Tallerknen den hellige Peber.
Stolt hiin Yngling med Tand stor Rigdom fortærer. "Jeg bruge,
bruge den vil, dog flot ei Rhomber sætte for frigjort
Træl, ei vide med Kløgt, hvor fint Kramsfuglene smage.
Lev af din Høst, af din egen! dit Korn opmal! det er tilladt! 25
Hvorfor frygter du? Harv! og den følgende Sæd er i Grøde.
Pligten dog kalder: i Nød, fra knust Skib, Bruttiske Klipper
griber en Ben: i Joniske Hav hver Bøn til de døde
Guder og alt sit Gods han begrov. Paa Bredden med Stavnens
vældige Guder han ligger og alt af Maager besøges 30
Siden af søndrede Skrog. Afbræk nu Noget af friske
Grønsvær, giv til den Arme, omkring lad ikke ham vanke,
malet paa søblaat Bræt. "Men Liigfests-Maden din Arving
vreed vil forsømme, fordi du dit Gods har fortet. Til Urnen
giver han Been uden Duft, ei vide han vil, om Kanelens 35
Lugt er flau, eller Casien falsk, med Cerasus blandet".
- "Strafløs skulde dit Gods du mindste"? - Paa Græcias Lærde
tager nu Vestius fat: "Saa gaaer det, da ind udi Staden
eders umandige Wiisdom er bragt, med Peber og Daddler:
lærte med tyk Fidt selv Høstkarlen sin Grød at fordærve". 40
- "Sligt hiin Side af Afsen du slyer? - Men, hvo du endogsaa
er, mi n Arving! fra Folk kom lidt affides og hør mig:
Kjære! du veed det ei? Laurgrenen af Cæsar er hidsendt
for den Germaniske Hærs uhyre Forliis, og den kolde

- 45 Frigidus excutitur cinis: ac jam postibus arma
 Jam chlamydes regum, jam lutea gausapa captis,
 Essedaque, ingentesque locat Cæsonia Rhenos:
 Diis igitur genioque ducis centum paria, ob res
 Egregie gestas, induco: quis vetat? aude.
- 50 Væ, nisi connives. Oleum, artocreasque popello
 Largior: an prohibes? dic clare: Non adeo, inquis,
 Exossatus ager juxta est. Age, si mihi nulla
 Jam reliqua ex amitis, patruelis nulla, proneptis
 Nulla manet patrui, sterilis matertera vixit,
- 55 Deque avia nihilum superest: accedo Bovillas,
 Clivumque ad Virbi: præsto est mihi Manius hæres.
 Progenies terræ? quære ex me, quis mihi quartus
 Sit pater: haud promte, dicam tamen, adde etiam unum,
 Unum etiam, terræ est jam filius: & mihi ritu
- 60 Manius hic generis prope major avunculus exit.
 Qui prior es, cur me in decursu lampada poscis?
 Sum tibi Mercurius: venio deus huc ego, ut ille
 Pingitur: an renuis? viâ tu gaudere relictis?
 Deest aliquid summæ: minui mihi: sed tibi totum est,
- 65 Quidquid id est. Ubi sit, fuge quærere, quod mihi quondam
 Legarat Tadius: neu dicta repone paterna:
 Foenoris accedat merces; hinc exime sumtus:
 Quid reliquum est? reliquum? nunc nunc impensius unge,
 Unge puer caules. Mihi festa luce coquatur
- 70 Urtica, & fissa fumosum sinciput aure:
 Ut tuus iste nepos olim satur anseris extis,
 Cum morosa vago singultiet inguine vena,
 Patriciæ immeiat vulvæ? mihi trama figuræ
 Sit reliqua: ast illi tremat omento popa venter?

Afte af Altrene feies, og alt til Stolperne Vaaben, 45
 Kongekapperne alt, og til Fangerne gule Parykker,
 Vogne og mægtige Folk fra Rhinen Cæsonia kjøber.
 Hundrede Par for de Himmelske, samt Anføverens Skyttsaand
 stiller jeg frem til Tak for de store Bedrifter. Forbyder
 Noget det? Vov! Vee, plirer du ei! - Kjød, Olje, til Folket 50
 ødster jeg bort! - Du hindre det? Mæl! - Nei, siger du sagtens.
 Mark, steenrenset, jeg har. Velan, om ingen af Fostre
 er mig tilovers, og Fætterske ei, og Datter af Farbroers
 Barns Barn ei, og ifald ufrugtbar min Møster har levet:
 - hvis af min Mormoer Børn ei heller der er: - til Bovillæ 55
 gaaer jeg, til Birbius' Høi. Flux Manius har jeg til Arving.
 "Jordslægt"! - Spørg mig da, Hvo min Fader har været i fjerde
 Led? - Vel ikke saa strax; dog sige jeg kan det, og hertil
 Een, og end Een søi: Han fødtes af Jord, og i denne
 Slægtrad Manius snart skal worde din Oldemoersbroder. 60
 Du, som er foran, fordrer af mig, udi Løbet, du Falken?
 Jeg en Mercurius er dig, som Gud jeg kommer, som hiin man
 maler. Du afflaaer? Er du tilfreds med Det, du beholder?
 - "Noget i Summen der mangler". - For mig jeg den mindstede;
 for dig det
 heelt er, hvad det end er. Spørg ikke om Det, som mig fordum 65
 Ladius skjænkte, og gjentag ei hiin Fader-Formaning:
 Renternes Fordeel søie sig til! Tag Pengene heraf! -
 "Hvad er til Næst"? - Er til Næst? - Du, nu du fede mig Kaalen,
 fede den stærkere, Dreng! Mig kaages skulde paa Fesfdag
 Nelder og røgede Svins halverede Hoved med hullet 70
 Dre? Af Gaasens Indmad mæt, og offentlig Skjæge
 vragende, hiin din herlige Søn i patriciske Kvindes
 Favntag stille sin Lyft? Mig skulde kun Traadene levnes
 af min Figur; hans mæskede Bug af Jsteret ryste?

75 Vende animam lucro, mercare, atque excute sollers
Omne latus mundi: ne sit præstantior alter,
Cappadocas rigida pingues plausisse catasta.
Rem duplica. Feci: jam triplex, jam mihi quarto,
Jam decies redit in rugam. Depunge, ubi sistam.
80 Inventus, Chrysippe, tui finitor acervi.

Sælg for Binding dit Liv! Kjøbslaae! omhyggelig randsag 75
 hver en Side af Verden, at ei paa de haarde Stillaedser
 Nogen, bedre end du, skal flappe paa fæd Kappadocer!
 "Dobbelt din Formue gjør"! Det er skeet: alt trende - og fire -
 alt ti Følger den slaer. Sæt Præk der, hvor jeg maa standse!
 - Fanden, Chryssippus! er Den, som formaaer at begrænde din
 Dyrge. 80

A n m æ r k n i n g e r

til

Aulus Persius Flaccus.

P r o l o g u s.

I n d h o l d.

Digteren erklærer, at ikke Begeistring og Geni, hvorfra Saamange prale; men Navens Fordringer, drive ham til at gjøre Vers, og revset saaledes — efter Satirens, især den Horatianfkes, Maade — hos sig selv Det, han veed sig fri for, men giver Dem, der virkelig forsigtig det, just hermed den tilbørlige Lugtelse.

A n m æ r k n i n g e r.

Prologens Versemaal er den saakaldte Scazon, eller Choliambus, det er, en Jambicus Senarius, hvis 6te Fod ikke, som ellers, er Jambus, eller Pyrrichius, men Spondæus eller Trochæus. At Prologen er i Jamber, og Satirerne derimod i Hexametre, behøver ikke at vække nogen Tvivl om at Persius selv har forfattet den, da lignende Prologer findes hos Statius, Martialis, Ausonius og Claudianus, de to første kun lidet yngre end Persius.

v. 1. Øgets Kilde. Hippokrene, berømt Kilde paa det Muserne helligede Bjerg Helikon i Bæotien. Muserne gjorde en gang altfor megen Støi med deres Musiceren, Syngen og Dandsen, hvorover Neptun blev vred og sendte den bevingede Hest Pegasus (efter Ovid. Fast. I. III. v. 450 fremkommen af den dræbte Medusas Blod) til Helikon, hvor den med et Hovslag forstrækkede de Støiende saaledes, at de strax bleve rolige. Ved dette Hovslag fredsprang Helikon, hvorfra Digterne troedes at kunne drikke Ver-

geistring (Moritz Götterl. S. 119). Fictionen om Begeistringsdrikningen er ellers sildigere, da den hverken findes hos Homer og Hesiodus eller hos Tragikerne og Pindar. Caballino, troer jeg, kan ikke her staae i ædel Betydning, som Kong mener; thi Persius sigter aabenbar til de af indbildt Begeistring oppustede Smaadigtere. Udskylt. Ligeledes satirisk Udtryk. Disse Poeter ville bilde Folk ind, at de have drukkit sig fulde af Kilden, stুক্ত hele Munden ned i den, ligesom Dyr, naar de vandes (Horat. Serm. 1, 5, 6. Virg. Æneid. 1, 738).

v. 2. Parnassus havde tvende Toppe, den ene Apollo, Kunstens Gud, den anden Bacchus, Begeistringens Guddom, helliget. Ogsaa havde Muserne der den Koryciske Grotte. D r s m. Naar man lagde sig til at sove paa hellige Steder, indspireredes man af Stedets Guddom: Digterne altsaa paa Parnas og andre Steder, Præsterne i Tempelne, hvor Spaadomme indgaves dem, o. s. v.

v. 5. Pirene. Kilde ved Corinth, hvoraf Digterne ligesledes drak. Pirene var en Datter af Flodguden Achelous. Ved Neptun blev hun Moder til Leches og Kenchrias. Da Diana af Vaade dræbte Kenchrias, jamrede Moderen derover saa utrøstelig, at hun forvandlede sig til en Kilde. Efter Athenæus og Strabos Vidnesbyrd skal dens Vand have været særdeles koldt og klart. Om denne Kildens Bessaffenhed, eller Moderens, Pirenes Sorg, eller de af uendelige Skriverier blegnende Digtere — thi i Digternes Mængde og Længde satte man, da Emagen begyndte at forfalde, en stor Ære — har foranlediget Epithetet *pallidam*, er ikke klart; dog synes den sidste Forklaring at være den bedste.

v. 6. Vedbenden var Bacchus helliget. Hvis Afpræg trindt — slikker. Under Keiserne bleve berømte Digteres Bysker opstillede i offentlige og private Bibliotheker, bekrandsede med Vedbende eller Laurbær.

v. 7. Skjaldes Helligdom skal vel ikke her sigte til den Palatinske Apollos Bibliothek; men snarere tages i abstract Betydning. Til de andre Poeters hellige, af Guderne selv, som de

troe, indblæste Digte føier jeg dristig mine Vers. Jeg har ogsaa Lov til at give min Skilling med i Lauget.

v. 12. Underfundig Skilling, som lokker Stymperne til at forsøge det, hvortil de af Naturen ikke ere skikkede: *negatus voces, artes.*

Nummærkninger til 1ste Satire.

Indhold.

3lle maaffee uden Hensyn til Nero og hans bekjendte Kunstraferi rovsfer Persius de Udeliges Forrykthed, som satte al deres Vre i at gjøre Vers, hvori, ligesom i Talerne paa Forum, Ingen agter det sande og ædle Udtryk og Sprog, men, idet Alt er anlagt paa at kildre det fordervede Publikums Dren, og paa Brass og Bram, jager kun efter gammeldags Ord, sminkede Figurer, og affecterte Rhythmer. Efterat han derfor har gennemheglet saavel Tilhøreres, som Forfatteres Kvindagtighed og flette Smag, erklærer han, hvilket Slags Læsere han ønsker sine Satirer.

v. 1—12. Exordium. Om end Ingen læser mit Straffedig; Sandheden vil og maa jeg dog sige dem.

v. 2. Sligt Hvo læser? Efter at Persius har udraabt sit: *O curas hominum etc.* forestiller han sig en Ven, som pludselig afbryder ham med denne Indvending.

v. 4. Polydamas. Den klogeste blandt Troianerne (Iliad. 22de Sang v. 100 seq.). Her ironisk for enhver streng Kritikus, som indbilder sig at være viis. Kvinder. Kvindagtige Romerske Mænd, stolte dog af deres Troianske Herkomst. Mening: Hvad ændser jeg Daarers Daddel?

v. 5. Labeo. Accius Labeo var, efter Scholiasten, berøgtet, men rost alligevel af sine Smagsbestægtede, for en pedantisk ordret Oversættelse af Iliaden og Odysse'en. Samme Scholiast anfører følgende Version af Iliad. 4de Sang v. 35:

ἄμυον βεβρωτοῖς Πριάμῳ, Πριάμοιο τε παῖδας

crudum manduces Priamum, Priamique pisinuos

(pisinuos obsolet Udtryk for pueros).

v. 8. Hvo er ikke i Rom? Nemlig smagløs, eller: stultus eller: improbus.

v. 10. Vortkaste Nødderne. Træde ud af Barndomsalderen, forlade dens Tilboieligheder og Lege.

v. 11. Giv vi os, uagtet vort hele skammelige Levnet, endda Mine af en gammel moraliserende Onkel, det vil sige: ere vi oveni købet Hyklere. Jeg vil ei, fingeres Advæderen at forsikre, hvorpaa Persius svarer: Hvad skal jeg gjøre? o. s. v.

v. 12. *Sum petulanti splene etc.* Ordret: Jeg er en Grinebider — cachinno — med kaad Milt.

v. 16. Fødselsdags S. Som er foræret dig paa din Fødselsdag. Sardonyx var en af de saa Edelstene, som ikke klæbde ved Boret, hvormed de Gamle forseglede, og blev derfor meget brugt i Signetringe.

v. 20. Titusfer. Romerske Stormænd. Af Titus, et Fornavn, sædvanligt blandt Adelen.

v. 19. Ikke — med klingende Stemmer: Ikke med mandige, stærke, men med kjælne, kvindagtige, med hvilke de udstøde Bifaldsraab, naar du deklamerer dine vellystige Vers.

v. 20. Væve. Af Fryd.

v. 23. Nok, nok! Naar du endelig selv faaer nok af, og trættes af deres Bifaldsraab.

v. 24. Hvortil etc. Hvorfor, svarer Den, som Persius tiltaler, skal jeg have studeret, naar ikke Suurdeigen: den Lærdom, som gjæver i mig, og vil, oppustende mig, vise sig for Andre; — naar ikke den vilde Figen (som, naar den groer ind i Mure, løsner og bryder dem), det er: samme Lærdom, bryder Leveren, kommer fra mit Underste frem for Lysen, og forskaffer mig Berømmelse? Persius sammenpækker gjerne til at udtrykke en og samme Mening, Signelser af forskjelligt Slags.

v. 26. Blegghed — betragt. See, hvor bleg jeg har studeret mig. Skal jeg Intet have derfor? — O Sæder, o. s. v. udbryder igjen Persius.

v. 28. Fortsat Forsvar af den Trettesatte.

v. 29. Blive Dictat. Bruges som Skolebog. En Ære, han vilde dele med Horats og Virgil, som allerede dengang bleve læste i Skolerne (Juvenal 7de Satire, v. 226—27).

v. 30. See hist — gjenmæler Persius — sidder den fulde og forædte Romulide (Romeriske Stormand) og udsnøbler sin Roes over dine Tragoedier, en Phyllis (Ovid. Heroid. II, Phyllis Demophonti) og Hypsipyle (Ovid. Heroid. VI, Hypsipyle Jasoni). Agter Du Dette for en Ære?

v. 34. *Eliqvæt*. Egentlig lader udflyde, taler blødt og kjærlent. *Supplantat*. Ordret: spænder Krog for Ordene i sin Mund.

v. 40. Vore Fioler. Med Hensyn paa Dødningsoffrene paa Gravene, som bestod af Drikoffre, Blomster, o. s. v. Den Dødes Mænes fandt stor Fornøielse i Blomster, derfor ønsker En af Anthologiens Digtere (Analect. Brunckii Tom. 3, p. 303) at der maa vore Blomster paa hans Vens Grav:

**Αἴθεα πολλὰ γένοιτο νεοδμήτων ἐπὶ τύμβῳ*

— — — *καὶ περὶ σου πάντα γένοιτο ῥόδα.*

Du leer. Svarer igjen den Trettesatte.

v. 42. Folkets Mund. Folkets Bifaldsraab. Ceder o: Cederolie. Naar Bogen fortjente at bevares, smurte man Pergamentsrollen med dette Slags Olie, for at sikke den mod Møl. Saadanne Vers behøvede heller ikke at frygte for at komme i Kræmmerens Bod, og svøbes om en Makrel eller blive til Kræmmerhuus for Røgelse (cfr. Horat. Epist. I. 2, ep. I. v. 271).

v. 47. Af Horn er ikke min Lever. Jeg er ikke ligegyldig mod Lovtaler. Leveren nævne de gamle Digtere ofte som Affecternes Sæde, ligesaavel som Hjertet.

v. 50. Er her ei etc. Her o: i dette Bravo, i denne Applaus er Accii Ilias, det vil sige: Man raaber jo Bravo end:

ogsaa naar Accius Labeo oplæser sin *Ilias* (vid. supr. v. 5); Skjøndt denne *Iliade* er beruset af *Nyseurt*, nemlig den sorte *Helleborus*, der ogsaa brugtes som *Laxativ*, og var stærkere end den hvide, der anvendtes som *Vomitiv*. Den sorte voxede (efter *Plin. H. N. XXV, 21*) bedre paa *Helikon*, end paa *Anticyra*. Accius har da ikke drukket den himmelske rene *Vegeistring* af *Hippokrene*, men beruset sig i *Helleborus*.

v. 51. *Elegi*. Betyder her ethvert vellystigt foragteligt Digt.

v. 52. *Diktert*. Til deres *librarii*, Slaver, som havde lært at læse og skrive. Thi Herrerne gide ikke selv skrive, men diktere deres *Poesier*, medens de efter *Tasselets Graadsen* strække sig paa *Loibanken* af citrus, *Citrontræ*, kostbarere end *Guld*.

v. 53. *So:Vver* holdtes for en lækker *Ret*. Du besidder dine *Klienter* og *Vordvenner* med et fedt *Maaltid* og aflagte *Klæder*, og vil endda høre *Sandheden* af dem angaaende dine poetiske *Produkter*. *Qvî pote?* (*Qvomodo hoc fieri potest?*) Er det muligt? —

v. 58. *Held dig Janus!* (*Janus bifrons, biceps, den* bekendte *Guddom*, om hvem *Ovid. siger, Fast. l. I, v. 65*:

Jane biceps, anni tacite labentis origo,

Solas de Superis qvi tua terga vides.)

Da du har *Øine* bag saavel som for, saa vover *Tungen* bag din *Nyg* at gjøre *Nar* af dig: med *Fingeren* at efterligne et hakkende *Stor:kenæb*, eller med *Hænderne* danne to bevægelige lange *Æselsøren*, eller række *Tungen* ud ad dig ligesaa langt som en tørstig *Appulisk Hund* — (*Appulisk*, fordi *Appulien* er af *Italiens* hedeste Lande) — men alt *Saadant* kunne *J* *Patriciske* *Poeter* vente eder, hvor fedt *J* end *traktere* eders *Snyltegæster*, og hvor høit disse end i eders *Naahør* prise eders *Vers*.

v. 63. *Hvad* siger *Folk*, o: disse samme *Vordvenner?* *Naturligviis* intet *Andet*, end at *Versene* flyde, o. s. v.

v. 64. *Nu, først nu. Nu først, nu endeligen* er den store *Poet* fremstaact, som er i *Stand* til at *levere* slige *fuldendte* *Mesterværker*.

v. 65—66. Kritiske Regle. Metaphor, tagen af Bildhuggerkunsten, da man efter Sammenføiningen af visse Dele lod Kanten af Reglen gaae over Fugerne, for at undersøge Sammensætningens Ræthed og Glæthed. Rødkridt. En anden Lignelse, hentet fra Tømmermesteren eller Steenhuggeren, som ved en med Rødkridt overstrøgen og strammet Snor betegner den Linie, hvorefter der skal hugges.

v. 69. Grunden til Smagens Fordærvelse bliver lagt allerede i Skolerne. Pooge, som endnu neppe kunne sladdre deres Græsk, (med det græske Sprog begyndtes for det meste Underviisningen i de Romerske Skoler, saa at Drengen ofte havde læst sin Homer før nogen Bog i Modersmaalet) som ikke engang ere i Stand til at beskrive en Lund, eller andre simple landsige Gjenstande, drives til, langt over deres Evner, at udføre (adferre, proferre, scribere) sublime episke eller tragiske Emner af den heroiske og mythiske Tidsalder (sef. Juvenals 7de Satire v. 150:

Declamare doces? O ferrea pectora Vecti,
Cum perimit sævos classis numerosa tyrannos!

Rhetor du er?—Af Jern din Varm, o Vectus, maa være,
Slaaer en talrig Klasse ihjel de grumme Tyranner!

Denne hele Satire er en interessant Skildring af det Romerske Skolevæsen og Rhetorerne (Beltalenhedslærernes) samt Grammatikernes Kaar).

v. 71. Mættede. Velhavende.

v. 72. Paleæ. En Gud eller Gudinde for Kvæget og Hyrderne, hvis Fest Palilia (eller Parilia, af pario) helligholdtes den 21 April, den Dag, paa hvilken Rom skal være anlagt. Paa denne Fest rensede sig (i religiøs Forstand) Landmændene ved at springe over brændende Høbundter.

v. 73. Hvorfra Remus, unde Remus o: ex quo rure Remus oriundus est. Paa Landet i den frie Natur, ikke i græske aandsforkvællende Rhetorers Skolestuer opvorte Remus, Dictatoren Quintius Cincianatus (Liv. III, 26) og andre store Romere.

v. 74. *Skjælvende.* Af Jilfærdighed og Glæde, da Senatets Bud kom til hendes med Markarbeide beskæftigede Mand og hilste ham som Dictator.

v. 75. *Euge, poeta!* Ironisk bittert. Begynder Drengen med at declamere om Heroer, før han er bekendt med den simple Natur, kan man slutte, hvilket forskruet Slags Poet han maa blive.

v. 76. Digteren tager nu fat paa den affecterte Forkjærlighed for de Gamle (sef. Horat. Epist. L. 2, ep. 1). Accius og Pacuvius, Samtidige (omtrent 200 Aar f. Chr) og tragiske Digtere. Navet. Hvem Naverne staaer ud paa, gammel og skrumpen, i samme metaphoriske Betydning, som vortet. *Briseis* Tragoedie af Accius, hvortil Emnet var taget af Iliadens 1ste Sang.

v. 77. *Antiope.* Tragoedie af Pacuvius. Antiope var gift med den Thebaniske Konge Lykus, som forskød hende, fordi hun blev elsket af Jupiter, og tog i hendes Sted Dirce til Gemalinde, af hvem Antiope maatte udstaae grusom Behandling.

v. 78. *Sig paa Nummeren støtter.* Urimelig Metaphor, thi man støtter sig kun paa Noget for at finde Lise. Meningen skal være: hvis Hjerte er beklemt af Sorger. Om Persius har skrevet disse Ord ud af Pacuv., eller selv sammensat dem, for at satirisere over hans gammeldags haarde Poesi, kan ikke vides. Smidsertid omtaler Cicero Pacuv. med Agtelse (de Fin. l. I, c. 2: *Qvis Ennii Medeam et Pacuvii Antiopam contemnat et rejiciat?*) — og Persius foragter heller ingenlunde hine Gamle, men kun den væmmelige Forkjærlighed for dem, og det Pedanteri hos hans Tids Modepoeter, at efterabe deres forældede Maneer.

v. 82. *Glattede.* Kvindekarlene i det gamle Rom glattede sig, som bekendt, og afreev Haarene med Pimpsteen paa Bryst, Arme og Been. *Trossulus.* Fordum et Hædersnavn for Ridderne, der under Kongerne hedde *Celeres*, siden *Flexumines*, derpaa *Trossuli* (Plin. H. N. l. 32, c. 2) fordi de engang, uden

Hjælp af Gudsfolk, havde indtaget en Etrurisk Stad af samme Navn. Dette varede til Gracchernes Tid. Derefter blev Navnet foragteligt, og fik Betydning af Petitmaitre, Friessyr og deslige. Hovet ror. Braster med din kunstlede Bøstalenhed.

v. 83. Vortjage Farerne. Forsvare i en farlig Proces. Graanende Hoved. Som af sig selv vækker Medlidenshed, og derfor¹ gjør din kunstlede Pathos overflødig.

v. 85. Ait, nemlig accusator. Hvad, nemlig gjør Pedius. Skræbte. Afflede efter Kunstens Regler.

v. 88. Skibbrudskvad. Den i tilfudsede Figurer foredeklamerede Sorg rører mig ligesaa lidt, som den Skibbrudne, der (efter en hos de Gamle bekjendt Skit) kommer med sin Tavle, hvorpaa Skibbruddet staaer malet, og fortæller mig i Sang sin Ulykke, beder mig syngende om en Almisse, thi Mange gif saaledes om uden at have lidt Skibbrud.

v. 91. *Nocte paratum*. Operose elaboratum. Mæis sommelig med natlig Flid udarbejdet Netstale, som ei paa en simpelpel naturlig Maade søger at vække Medynk.

v. 92. En Indvending, Persius lader sig gjøre af Den, som vil forsvare hans Tids Versmagere. Stavelsemaal, siger Denne, og Rhythmus er dog nu uddannet til den meest øresmigrende Bøstklang. — Hvad det følgende Sted, fra v. 93 til v. 102 angaaer, henviser König i sin Kommentar over Persius til en Afhandling over Stedet i Comment. Societ. Philol. Lipsiensis, T. I, P. 2, p. 103 af Prof. Meister, og vist nok synes det ogsaa at lægge Interpretationen mange Vanskeligheder i Veien. König mener, at vi slet ikke kunne høre Klangens af de Gamles Vers, og at Persius, den barske Stoiker, er bister over en Blødhed og Bøststighed i disse Linier, som vi ei ere i Stand til at fornemme. Imidlertid ligger dog nok den Blødagtighed, hvorover vor Satirikus ærgres sig, allermeest i Homocotelevterne, eller Rimene, som de Gamle ansaae for kvindagtig Klingklang, men som Nero elskede, thi Versene have uden Tvivl hiin keiserlige artifex til Forfatter.

Disse Riim ere: *Attin — Delphin; — longo — Appennino; — Mimalloneis* (udtal: nīs) — *bombis — corymbis; — vitulo — superbo — Echo.*

v. 96. "Baaben og Helten". Begyndelsen af Æneiden. Med andre Ord: Er Virgils Æneide ikke at ligne med en gammel knudret Bark imod slige silkebløde Sager? — Skum og Bark, som ofte hos Persius, to Lignelser ved Siden af hinanden. Ud; kogte. Af Solen.

Jøvrigt er, efter Hr. Etatsraad, Ridder Thorlacius's Mening, det hele Sted taget af et Drama af Nero, betitlet: *Attis, sive Bacchis*, og Hvo der vil have noiere Oplysning om disse af Persius anførte keiserlige Vers, maa gjennemlæse de didhenhørende lærde og skarpsindige Bemærkninger i hiin Forfatters *Opuscul. Academ. Vol. 4, p. 44—48.*

v. 106. Ikke han banker sin Pult. Der er ingen Kraft og Marv i hans poetiske Produkter.

v. 107. Hvad dog etc. Tænker Forfatteren sig, som Ud; varsel af en god Ven.

v. 110. Det hundske Bogstav. Næmlig Bogstavet N. Her knurrer man ad dig, som Hunde.

v. 112. Sit Skarn, ligesom nedenfor jert Band, vil i høflige Udtryk sige: Ingen maa fordriste sig til at satirisere over de Store.

v. 113. Mal to Snoge. Fordi man tænkte sig et Steds Genius, eller Skytsgud under Skikkelsen af en Slange. Formodentlig har det været Skik at male et Par i hinanden slyngede Snoge, hvor man vilde betegne Helligheden af et Sted, der ellers kunde blive anseet for profant (Heyne til Virg. Æneid. 5, v. 84).

v. 114. Lucilius. Romersk Satiriker (omtrent 100 f. Chr.) hvis Bærker ere tabte. Juvenal ligner hans Satire ved et draget Sværd.

v. 115. Lupus og Mucius. Berygtede Personer af Udelen, som Lucilius har taget fat paa. — Brød sin Rindtand.

Ikke: kom tilfört ved at angribe dem; med heed saa glubst i dem, at Tanden gik i Stykker.

v. 116. Flakkus. Horatius.

v. 121. Midas. Bekjendt Fabel af Ovid. Metamorph. 11te B. v. 90 seq. — *Mida rex*. Repräsentant for enhver Stormand, der fortjener Satirens Nap.

v. 123. Ilias. Ikke af Homer, men en saadan, som den af Accius Labo (sef. v. 50) eller andre siige Produkter.

v. 123—134. Til Slutning erklærer Digteren, hvilke Læsere han ønsker sig: dem nemlig, der have dannet deres Smag ved Læsningen af de gamle Attiske Komødiefærvende Kratinus, og den (over Menneskernes Daarligheder) vrede Eupolis, og den høimællende Olding, ventelig Aristophanes. — Dette, hvad jeg skriver. Kogt. Noget bedre, ikke raat. Didfra. Fra Læsningen af de ovennævnte græske Komiker. Uddampet Øre. Renset Øre, og reen Smag. Grækernes Tøfler. Græske Lærde, som Ungdommens Underviisning for det meste var betroet, gik ikke saa elegant klædt (ikke f. Ex. med saa smukt Fodtøj) som de Romerske adelige Herrer, der altsaa ofte spottede dem. Statslige Hæder. Jus Italicum, mere indskrænket, end Jus Latii, som igjen var en ringere Borgerrettighed end Jus Civitatis. Vestium. Lille By i Etrurien. Høie. Fronisk. Edilis. Om trent hvad vi kalde Politimester. Edict. Prætors Edict 3: Forum. Jeg udelukker dem fra alle videnskabelige og digteriske Sysler og overgiver dem om Formiddagen til verdslige Forretninger eller Dagdriveri paa Forum, og om Eftermiddagen til Skjægen Callirhoe.

Nummærkninger til 2den Satire.

Indhold.

3 Anledning af sin Vens, den lærde og vise Macrinus's Fødselsdag skildrer Digteren de Macrinus modsatte Menneskers Ugubelighed, Over-

troiffhed og Taabelighed i deres Bønner, Dnffer og Dffere til Gu-
berne. Til Slutning viser han, hvilken Dffergave der maa være Gu-
berne meeft velbehagelig. — Meget intereffant er det at sammen-
ligne denne Satire med Juvenals fortræffelige 10de Satire og med
Platos anden Alkibiades.

Anmærkninger.

v. 1. *Macrinus*. Ubekjendt. Scholiaften kalder ham *Moz-
tius Macrinus*, og fortæller at han var en lærd Mand, fom bar
faderlig Kjærlighed til *Persius*.

Stenen. Efter en Skik hos Eretenserne eller Thracerne
(*Plin. H. N. l. 7, c. 40*), kastede man en hvid Steen for hver lyk-
kelig Dag, og en sort for hver ulykkelig i en Krukke, og sammens-
reguede dem ved Havets Ende. Man beteguede ogsaa Dagene med
Kvide og Kul (*Horat. Od. lib. 1, Od. 36, Satir. l. 2, Sat. 3,*
v. 246. *Catull. LXVIII, 148 etc.*).

v. 3. *Genius*. Dyrkedes især paa Fødselsdage. See *Hey-
nes* Anm. til *Tibull, I, 7, 49, Propert. III, 8, 12, Horat. Ep.*
l. 2, ep. 2, v. 187, samt flere *Horatianfke* Steder angaaende
denne Guddom. Den anraabtes paa Fødselsdage om Held for det
øvrige Liv; dens Offer var da Wiin og Blomster.

Kjøblysten. Du er ikke den Daare, som troer, at han
ved kostbare Dffringer kan tilkjøbe sig Gudernes Gunst.

v. 5. *Røgelsekarret*. Synecdochiff Udtryk iftedetfor Per-
sonen, den Dffrende selv.

v. 10. *Ebullit*. Gammel Form for: *ebullierit*, af *ebul-
lim*, for: *ebullierim*. Stærk, men, som mig synes, meget smuk
Metaphor. Det prægtige Liigtog ligesom udbobler af den Dødes
Pallads. Kønigs Læsemaade: *ebullit patruus, sc. animam, præ-
clarum funus*, er vistnok mattere.

v. 11. *Herkules*, *πλουτοδοτήρ*, Rigdommens Giver, eller
Skattegravernes Præsæs, efter den *Horatianfke* Scholiast *Acron*
(*Horat. Serm. lib. 2, Sat. 6, v. 13, ed. Döring*).

v. 13. Slettede ud. Næmlig af Testamentet. Gid han snart maatte døe. For at undskyldte sit ugudelige Ønske, føier han til: han er jo desuden skabet, o. s. v.

v. 14. Merius har havt tre rige Koner, hvis Penge han har arvet. Hvorledes han er blevet af med Konerne maa han selv bedst vide. Den her talende Person priser altsaa Merius lykkelig, at han alt er færdig med de tre, og kan faae sig den fjerde med ligesaa riig Medgiwt. Efr. Juvenal. Sat. XIV, v. 221:

Elatam jam crede nurum, si limina vestra
mortiferâ cum dote subit. Qvibus illa premetur
per somnum digitis! — —

og den hele mesterlige Perikope om Gjerrighed fra v. 107 i samme Satire til Enden.

v. 15. At vasse sig før man foretog nogen hellig Ceremoni, var en allerede i Homers Tid almindelig Skik (efr. Juvenal. Sat. 6, 523, og fl.).

v. 16. Natten. Ethvert Slags natlig Besmittelse.

v. 18. Hvad er din Tanke om Jupiter? Du anseer ham dog vel idetmindste for bedre end Staius? (En uden Tvivl paa den Tid berøgtet Nidding, men om hvem vi forresten Intet vide). Men om du betvoede Staius dine Ønsker, vilde selv en saadan Skurk blive forbauset og raabe: "o Jupiter"! Hvormegen større Affky maa da ei Jupiter selv betages af, naar han hører dine Ønsker, og forfærdet udraabe sit eget Navn?

v. 22. Slaae. Besvare.

v. 24. Troer du, at fordi Jupiter ikke rammer dig med sit Lyn (hellige Svovl), du derfor kan nappe ham i Skjæget — gjøre Nar af ham?

v. 26. Sted. Driftig Metaphor istedet for Mennecke. Et Lynramt Sted var helligt, blev indhegnet, efterat et Faar var offeret for at forsone Guddommen. Dette Offer viser, at Stedet er helligt, og byder altsaa at det bør skyes. Hvorfor ellers Lynet kaldes Svovl, seer man af Plin. Hist. Natur. lib. XXXV,

cap. 15: Fulmina et fulgura sulphuris odorem habent, ac lux ipsa eorum sulphurea est. *Ergenna*. Et Hetrurisk Navn paa den Præst, som med særegne Ceremonier forrettede slige Offeringer, og Haruspicer, spaaende af Faarets Fibrer.

v. 30. Øren. Bønhørelse.

Lunge og Melk nævnes istedet for ethvert Slags Offeringer.

v. 31 seq. Naar et Barn skulde gives Navn, offrede Familien til de to Ægtestands Guder, Picumnus og Pilumnus, samt til Gudinden Cumina, spæde Børns Beskytterinde. Denne Høistid holdtes, naar det var en Dreng, den niende Dag efter Fødselen, og var det en Pige, den ottende Dag. En gammel Moder, eller Moster tog da Barnet af Buggen og med haanende Finger (det er: den midterste, som brugdes til at pege Fingre ad Folk) bestrøg Barnets Pande og vaade Læber (som altid et spædt Barns Læber ere) med Spyt, hvilket ansaaes for at have en lustreende Kraft, og at kunne standse, tilintetgjøre Virkningen af brændende, det er: onde, forherende Dine, samt anden skadelig Trolddom. cfr. Virgil. Georg. I. 2, v. 196.

v. 35. Svinger Barnet. Hæver det op mod de ovennævnte tilstedeværende Guder.

v. 36. Sender sit magre (usle, daarlige) Haab til L. Mark, eller C. Bolig. Ønsker at Barnet engang, som en riig Mand, maa komme til at eie ligesaa store Landgodser, som Licinius, og boe i ligesaa prægtigt Pallads, som Crassus. Om denne Lic. er, efter Casaubons Mening, Lic. Stolo (Liv. VII, 16) eller maaskee snarere den rige Licinius, Augusts Frigivne, som Juvenal omtaler, Sat. I, v. 109, og Sat. XIV, v. 306, — og om der ved Crassus skal tænkes paa ham, der tilligemed sin Hær blev nedhugget af Partherne, kan ikke vel afgjøres.

v. 40. Hvide Klæder hørte til Offerhøitider.

v. 41 seq. Du beder om Sundhed, Du Taabe, og nedbryder den selv ved Graadsferi.

v. 44 seq. Ligesaa taabeligen ønsker Du Rigdom af frugtbare Kvæghjorder, skjøndt Du ved hyppige og store Offerlagtninger forhindrer Guddommen fra at opfylde Din Begjæring.

v. 45 Henter. Kalder til Hjælp. Fibren. Synes dochist for Offringen. Mercurius gav huuslig Velstand og Rigdom. cfr. Horat. Sat. II, 6, 4. Homer. Iliad. XIV, 489 seq.

Penatene. Huusguderne.

v. 51. Skillingen sukker. Den sidste Skilling sukker over at den nu heller ikke kan ligge i No. I Prosa: Daaren sukker, naar han endelig maa gribe til den sidste Skilling.

v. 52. Naar jeg vilde forære Dig Guld og Sølv, vilde Du svæde af Glæde. Du slutter du fra dig selv til Guderne, og troer at kunne ved kostbare Tempelgaver bestikke dem til at skænke dig det, hvormom du anraaber dem. Fede Guld. Ikke glindsende just, men tykt.

v. 54. Lætare antager man bedst, med Casaubonus, for infinit. histor.

v. 55 seq. Derfor forgylder du (belægger med tynde Guldplader) Gudernes Billedstøtter. Ovationens Guld. Guld erobret i Krigen. Ovationen var, som bekjendt, en Triumph, skjøndt i ringere Grad.

v. 56. Brødrene. Scholiasten fortæller, at i Vuegangen til den Palatinske Apolls Tempel vare Billeder af de 50 Danaider, og ligeoverfor dem, under aaben Himmel, ligesaamange Billedstøtter tilhørt af Egyptus's Sønner. Nogle af disse Billeder gave Forudsigelser i Drømme, naar forlangtes.

v. 57. Drøm meest fri for Sune, det er, som ikke reiser sig af legemligt Gledbefindende, og altsaa, efter Mængdens Tro, en sandsigende Drøm.

v. 59 seq. Gullet (fordi man ansaae Guderne for ligesaa gjettrige, som Menneskerne) har fortrængt af Templerne de gamle simple Kar af Ets og Leer. Tusfisk. Fordi Romerne havde fra Etruerne (Tuscerne) næsten alle Religionsceremonier, og

dertil hørende Kar, i hvis Forfærdigelse disse udmærkede sig. *Impulit* ∴ *pepulit*. *Mutat*. Guldet ombytter de simple Leerkar, nemlig: med sig selv.

v. 63. Kjødklump. Menneske.

v. 64. Denne, nemlig Kjødklump, Mennesket, har opfundet mangen Overdaadighed — har lavet vellugtende Salve af Olie og Kasia, og derved fordærvet Olie's naturlige Reenhed; har ligeledes fordærvet Uldens Simpleshed ved Purpurfarven, o. s. v.

v. 66. Glødende Masses etc. Denne samme Kjødklump opgraver Guld og Sølv og adskiller den glødende Masses Arer, det er: disse Metaller, ved Hjælp af Jlden, fra den raa Jord.

v. 68. Benytter. Mennesket bruger dog sin Overdaadighed, men hvad skulle Guderne dermed?

v. 70. Naar en Pige skulde giftes, forærede hun Venus sine Duffer, ligesom Gladiatoren, naar han ikke længere fægtede, ophængte sine Vaaben i Herkules's Tempel, og frigjorte Slaver indviede deres Lænker til Housguderne.

v. 71. Suursiede ∴ vanslægtede Afkom.

v. 72. Messala (M. Valerius Corvinus M.) for enhver Romersk Stormand (vid. Liv. VII, 26 seq.).

§ a d. Offerfad.

v. 75. Da vil det simpleste Offer være Guderne velbehageligt.

Anmærkninger til 3die Satire.

Indhold.

Stræng Stoiff Advarsel og Formaning til den fordærvede Romerske Ungdom, ikke at overgive sig til Dovenskab og det fornemme Livs Kjælenhed; ikke at ansee Fædrenemidler og Byrd for det Vigtigste, men med Alvor henvende Sjælen til den strange Philosophic's Dogmer og Moral, der helbrede Sindets Sygdomme ligesom Lægekunsten Legemets.

Anmærkninger.

v. 1. Den barste Stoiker vækker sin adelige Glev.

V. 2. *Vindue*. *Vindueslaager*. Udvidende, som synes at udvide.

V. 4. *Skjgge*. Paa *Solskiven*.

V. 6. *Under Æsm* er *Kvæget*. Det er alt den hede *Middagstund*.

V. 7. Er det sandt? Naaber den vaagnende *Downe* til en *Ben*. *Unus comitum*: en af de *Ledsagere*, *Hovmestere*, *Philosofher*, som lønnedes i fornemme Huse, for altid at være om *Børnene*; sædvanlig *Græske* *Philosofher*.

V. 8. *Glasklar*. Formedelft dens *Glands*. Saaledes hedder den *Horat. Sat. II, 3, 141, splendida*. Disse ere *Digterens Ord*.

V. 9. *Arkadisk Hjord*. *Hjord af Æsler*.

V. 10. *To Slags Farver*. *Pergamentet* var hvid paa den ene *Eide*, og gul paa den anden, hvor de *affrabte Haar* havde været.

V. 11. Man skrev ikke med *Pennefjær*, men med *Nør*, og brugte helst et *Slags Ægyptiske Nørpenne* med mange *Knuder* eller *Knæer* paa.

V. 16. Naar du ikke vil tee dig som en *raff flittig Yngling*, saa vær hellere et *virkeligt Varn*, lad *Maden* tygge til dig, lad dig vred og skrige lulle i *Søvn af Mama*. Naar du vil være et *Varn*, bør du ogsaa behandles som et *saadant*.

V. 20. *Swinder*. Bliver til *Jugenting*, til en *Usling*.

V. 24. *Hjul*. *Pottemagerhjul*.

V. 26. Frygter du da? *Ironisk*. Er du *velhavende*, mener du, har du nok *Lov* til at *downe*. Et *Fad*, som kan dyrke din *Arne*. Et *Fad*, med hvilket du kan dyrke, af hvilket du kan offere til *Huusguderne* paa din *Arne*.

V. 28. *Euskisk Stamtræ*. *Ældste Adel*, hvis *Arer* udspringe fra *Etrurien* allerede før *Roms Anlæg*.

V. 29. Sigter til *Riddernes Tog* forbi *Censor*, naar denne hvert femte *Åar* holdt *Mønstring* og *Folketælling*, *census*. *Er a:*

bea, Purpurstribet Toga, som Ridderne bære. I Trabea klædt o. s. v. Med simple Ord: fordi du er Ridder, er af Adels.

v. 30. Stads. Textens phaleræ er egentlig Ridderhestens Stads.

v. 31. Natta. Et Tilnavn for Pinarierne (Tacit. Ann. IV, 24). Maaſkee her kun et almindeligt Pøbelnavn.

v. 33. Han ſkyldfri er. Man kan ikke regne ham det tilolde, thi han kjender intet Bedre, — men du, hvem Moralens daglig læres, kan ikke undſkyldte dig.

v. 39. Bekjendt er den Agrigentinske Tyrans Phalaris's Kobbertyr, hvori han ſtegte Menneſker. Ligeledes den Syrakusanske Konge Dionysius, og hans Hofmand Damokles, der lovspriste Herſkerens Lykke, hvorfor Dion. lod ham i Kongepragt præſidere ved Taffelet, men hang et draget Sværd i et Heftehaar over hans Hæse (Cic. Tusc. Qvæst. V, 9).

v. 44, seq. Som Varn ſmurt jeg ofte Minene, og lod, ſom om jeg havde ondt i dem, for at ſlippe for det beſværlige Skolearbejde at ſkrive og deklamere en opdigtet Tale af den døende Cato — (en Feil, Lærerne begik, at lade tinaars Dreng ſe ſig i den høiere Beſtalenhed) — men du er ikke længere et Varn, du er Yngling, og kan ikke undſkyldte dig med Varnommes Hang til Lege og Tant.

v. 47. Svedende. Af Glæde, eller af ængſtlig Forventning.

v. 48. Sex Pine. Paa Tærninger, det bedſte Kaſt, ſom kaldtes Venus. Det ſlettede Kaſt hedde Hunden, canis.

v. 50. Gnavede bort. Hvormeget Tab det voldte. Hals paa Krukken. En Leeg, hvori man i en vis Afſtand maatte kaſte f. Ex. en lille Steen eller Nød ned gjennem den ſnevre Hals af en Krukke. See Lubini Comment. in Persii Sat.

v. 51. Buxbom. Top af Buxbom.

v. 53. Wiſdommens Gang. Den berømte Vægning i Athen, hvor Polygnotus havde malet det Marathoniske Slag, og

hvor Chryſippus og Zeno underviste. Med andre Ord: Du er underviist i den Stoiſke Philoſophi.

v. 54. Klippet Ungdom. Ynglinger, ſom oplærtes i den Stoiſke Skole. Stoikerne klippede Hovedhaaret tæt af, men lod Skjæget voxer, — levede desuden yderst tarveligt, ſ. Ex. af Vælgfrugt og Melſtage, og hærdede Legemet paa enhver Maade.

v. 56. Samiſke Bogstav. Pythagoras, den berømte Philoſoph fra Samos, lignede det menneskelige Liv ved det græſke Bogstav Γ . Den nederſte Streg er Barndommen, hvis Tilboiesligheder endnu ikke have udviklet ſig, indtil Mennesket naaer Ynglingsalderen, det Punkt hvor Bogstavets Arme udbrede ſig, af hvilke den høire peger paa Dydens, den venſtre paa Laſtens Wei (Servius ad Virgil. *Æn.* VI, 136).

v. 63. At Helleborus ogſaa brugdes mod Vatterſot, veed man af Pliu. H. N. XXV, 22.

v. 65. Naar du møder (ſtandsfer) det kommende Onde, behøver du ikke at ty til Lægen, ſom, uagtet du lover ham Dyrger af Guld, ikke kan frelſe dig fra en uheldbredelig Sygdom. Craterus, ſiger en gammel Kommentar til Horat. Sat. II, 3, 161, var en udmærket Læge i Auguſts Tid, alſaa her iſtedetfor enhver berømt Medikus.

v. 68. Blødt om Maalet. Lignelſe taget af Beddekjærſterne i Circus, hvor man, ved at dreie Vognen om Maalet, maatte vogte ſig for at tørne an, og brække Ryelen. Metæ mollis flexus, er alſaa den Wiſes blide Endeligt, hvis Sjæl ikke knuſes af Dødsfrugt. Hvorfra. Gjennem hvilken Vane man naaer Maalet, og dreier ſaa ſikkert om det. Sigter til de Veiledninger, den ophoiede Stoa giver Mennesket paa Livets Stadium.

v. 72 seq. Mid ei ſøl etc. Misund, ſom en ſand Philoſophiens Dyrker, ikke Andre deres verdslige Kunſter, hvorved de fortjene ſig Rigdomme (til Exempel nævner han iſær Sagførerens Kunſt), men ſøg dit Livs Lyſt i Studeringer, og vær tilfreds med et tarveligt Udkomme. — Mæna. Et Slags Havfiſk.

v. 77. Centurion. Kapitain. Af Bukkenes Slægt. Laadden og vild, som Krigsmand, modsat de med Pimpsteen glatte Herrer af den fine Verden.

v. 79. Arcesilas. Berømt Attisk Philosoph, Stifter af academia media.

v. 83. En gammel etc. En eller Anden, jeg veed ei hvem, af Oldtidsphilosopherne.

v. 84. Et af de ældste Axiomer. Efr. Lucret. L. 1, v. 151. Nullam rem e nihilo gigni divinitus unquam.

v. 88, seq. Ligesom den legemlig Syge, naar han foragter Lægens Raad, bøder for sin Letsindighed og Umaadelighed med Livet (v. 88 til v. 107), saaledes udsætter Den sig for aandelig Fordærvelse, som foragter Philosophiens Læreregler (v. 107 til Enden). Denne Sætning udføres dialogisk.

v. 91. Dersom tredie Nat, etc. Dersom han blot føler sig nogenslunde bedre, lader han igjen haant om Lægen og begynder sit forrige Levnet.

v. 92, seq. Han et rigere Hus — beder. Da det var Skik, at Patroner sendte deres syge Klienter styrkende eller vederkvægende Mad og Drikke. Maadelig tørstende, antager jeg, med Casaubonus, for en maadelig stor Glaske. Men, skøndt han ikke fyller saa meget i sig, som han ellers pleier, koster det ham dog Livet, da han desuden gaaer i Bad, hvilket var farligt i Febersygdomme. Surrentiner. En Kampansk Viin, en af de ædleste; den blev ikke drukket før den havde ligget i fem og tyve Aar.

v. 94. Hør. Enten den gjentkommende Læges, eller en advarende Vens Ord.

v. 97. Nu er Naden til dig. Nemlig at blive min Værge; men dette maa forstaaes ironisk. Vilder du dig ind, at du kan opkafe dig til min Værge, da jeg for saalænge siden er blevet myndig?

v. 103. Vasuner hørte til Liigpumpen, men af dette Sted at slutte, synes de ogsaa at have været brugte strax efter at den

Syge havde opgivet Manden, for, tilligemed Lysene, at tilkjendes give Publikum Dødsfaldet.

V. 106. En nybagt Hob af Kviviter. Den Afdødes af ham frigivne Trælle. Med bedækkede Fæser. Slaver fik ved deres Manumission en Hat paa Hovedet, som Frihedstegn.

V. 107, seq. Sjælefrantningen fingeres at blive ærgerlig over denne Sygehistorie, som ham uvedkommende, da han ingen Feber har, og udbryder derfor mod den formanende Stoiker med det foragtende Udtryk: Elendige! Føl min Puls! Feiler jeg Noget? — Vel ikke paa Legemet, gjenmæler Prædikanten, men desto mere paa Sjælen. Isfald du etc. Det er: Veed du dig fri for Pengebegjærlighed, Wellyst, Kræsenhed, Frygt, Brede?

V. 112. Udrystet af Almuesoldet. Grovt Brød.

V. 114. Ved Byld maa naturligviis ikke forstaaes nogen virkelig Byld, men en Kjælen, forvent Gane.

V. 118. Den af Brede Rasende kan træffende lignedes med hiin af Furierne efter Modermordet forfulgte Drestes, som gav de gamle Tragiker Æschylos, Sophokles, Euripides o. fl. saa rundelige tragiske Emner.

Anmærkninger til 4de Satire.

Indhold.

Under Sokrates's Person, som irettesætter Alkibiades, snarter Digteren (som de fleste Commentatorer mene) maaskee især Nero, men overhovedet ogsaa Enhver, som i taabelig Tillid til sin fornemme Byrb griber Statsroret, uden at hans Arm har den dertil fornødne Kraft. Denne Daarffab kommer deraf, at man kjender og revser kun Andres Uselthed, ikke sin egen. Var derfor at kjende dig selv, grib i din egen Barm og søg at opbage din Brøst og dine Feil. — Hovedtanken er altsaa denne: Hvo som vil regjere Andre, maa først lære at regjere sig selv.

Anmærkninger.

V. 10. Ironisk. Etenim — det ironiske γάρ — for scilicet.

v. 12. *Paeseren*. *Regula* maa, efter Casaubons Bemærkning, her betyde det samme som *norma*, γνώμων, Vinkelmaal.

v. 13. Bogstavet *Theta* (*Θάνατος*) satte, siger Scholiasten, Dommerne ved Dens Navn, som de dømte til Døden.

v. 16. Navnet *Anticyra* havde to græske Stæder, den ene i Thesfalia Phthiotis paa Vita; Vjerget, den anden i Phocis ved Søkyften. Begge dreve stærk Handel med Helleborus, som voxede i deres Omegne. *Anticyra* altsaa her ved Metonymie istedetfor Helleborus. See Sat. 1, v. 59 Anmærkn. Med denne Medicin helbredede man, som bekjendt, ogsaa Afspindighed. Horat. Epist. l. 2, ep. 2, v. 137.

v. 20. Jeg *Dinomachēs* (Søn) er. Jeg nedstammer, som en Søn af *Dinomache*, fra Alkæonidernes høiadelige Slægt (Plutarch. Alkib. 1ste Kap.).

v. 21, seq. De mange og ubortrydelige Vanskeligheder, Kong finder ved dette Sted, kan jeg ikke ansee for virkelige. Meningen er uden Tvivl: Den pjaltede Kjelling *Vaucis* (det vil sige, den laveste Pøbel) er ligesaa klog som du (ironisk for ligesaa taabelig); hun sætter Livets høieste Lykke i lækker Mad og Solfkin, du ligeledes. Men bilder du dig ind, som en kjælen Yngling at kunne udholde de Anstrængelser, som Statsbestyrelsen kræver? *Ocyzimum* var et Slags Urt, som skulde saaes under Skjeldsord og Forbandelser (Plin. Hist. Nat. l. 19, c. 7, *Nihil ocymo secundius: cum maledictis et probris serendum præcipiunt, ut lætius proveniat*), og *ocymum cantare* kan vel siges, ligesom *cannere receptus*, (Ovid. Metam. l. 1, v. 340) *Accusativ* for *Dativ*. Men nu har Kjellingen ingen nærmere ved Haanden at udfjelde, end Huustrællen; sølgelig gaaer det ud over ham. Saaledes forklarer Casaubonus Stedet. *Lubinus* derimod gjør *Vaucis* til en Sælgekjelling, der raaber med Urter, hvoriblandt ogsaa *ocymum*, indbydende Trællene, der komme paa Torvet for at hente Husets Fornødenheder til deres Hærskab, med høi, syngende Røst til at kjøbe.

Dum ne, Dum modo ipse mihi concedas vicissim, non magis te sapere, quam pannuceam B.

V. 24, seq. Vi see Andres Feil, ikke vore egne. Sigter til den bekjendte Fabel af Phædrus om de to Mandspær, l. IV, Fab. 9. Af Mangel paa Selvkundskab reiser sig hiin Selvtillid, hiin Indbildskhed, som forfører os til at troe, at vi ere dygtige i Ting, hvortil vi dog mangle enhver Evne, som f. Ex. til at regjere en Stat. Spørger du En, om han kjender den rige Gnier Vectidius? saa vil han strax være enig med dig i, at han er født under Gudernes Harm, o. s. v.; men har du selv henlagt dig i Solen for at doune, saa vil der igjen findes den, som spytter forhaanende ad dit Levnet. Denne Blindhed for dine egne Feil, idet du med saa skarpt Blik stedse bemærker Andres, gjør derfor ogsaa, at du anseer dig selv for en duelig Statsmand, skjøndt du ikke er andet end en vellystig Dagdriver.

V. 25. Cureæ. By i det Sabiniske. Vectidius er forresten en ubekjendt Person.

V. 27. Dæmon. Det samme som Originalens Genius. See Anmærkn. til 2den Sat. v. 3.

V. 28. Hag ophænger etc. Korsvei *compitum*, et Sted, hvor fire Veie stødte sammen, var helliget Larerne (Ovid. Fast. V, 140, og Sveton. Octav. c. 31, som fortæller, at August blandt andre af Brug gangne ludi, ogsaa gjenindførte ludi *compitalicii*). Man opreiste der Altre og Kapeller for disse Guder paa alle 4re Hjørner. To Gange om Aaret anstilledes deres Høitid. *Compitales lares*, siger Sveton., l. c., *ornari bis anno* (Octavius) *instituit, vernis floribus et æstivis*. Slaverne vare fri paa disse Festdage, og man maa antage, at Plovorerne Hag blev ved samme Høitid ophængt ved Kapellerne som Tegn paa den Ferie, Folk og Arbeidsdyr nøde. Hullede, *pertusa*, tager jeg med Lubinus for *protrita, conculcata*.

V. 31. Af Fryd over Potten med Meespap. Fordi de ikke hver Dag fik, i denne Gniers Tjeneste, saadant Tractement.

v. 32. Død Eddikes etc. Den sure Wiins med Pjalter af tyk Skimmel overtrukne Værme. Cfr. Juv. Sat. XIV, v. 127 seq. hvor et lignende Gnier;Maaltid beskrives.

v. 45. Bedrag dine Nerver. Bedrag dig selv, hold dig for stærkere end du er.

v. 49. Puteal. Egentlig et Brøndlaag, putei operculum, med en Åbning i Midten. Da de lynslagne Steder bleve paa samme Maade omhegnede, (cfr. Sat. II, v. 26) saa forstaaes vel her, (ligesom Horat. Sat. II, 6, 35, og Epist. 1, 19, 8) ved Puteal, det Sted paa Forum, som Prætoeren Libo havde indhegnet (der fandtes ogsaa et andet paa Forum, nemlig Puteal Nævii), da det var blevet lynramt. Ved Libos Puteal samlede sig daglig Kjøbmænd, Verseerere, sølgelig ogsaa Nagerkarle. Meningene er da maaskee — i Sammenhæng med v. 47 — denne: Hvis du, som en snild Nagerkarl (cautus), hudstryger Folk, det er: hudstryger deres Formue, deres Velstand. De forskjellige Fortolkninger af dette meget vanskelige Sted har Røntgen samlet i sin Commentar. in Pers. Sat.

v. 50. Besmittet af grove Laster, bliver du ikke bedre og agtværdigere, fordi Døvelen roser dig. Lad Uslingen tage sin Gave: pakke sig med sine dumme Lovtaler over dig.

v. 52. Vo hos dig selv. Ikke i Smigretiets vindige Lustpallads. Bliv fortrolig med dig selv, γνάθι σεαυτόν!

Anmærkninger til 5te Satire.

Indhold.

Poeterne have for Skik — udbryder Digteren — at ønske sig hundrede Lunger, naar de ville beskrive store Gjenstande, som f. Ex. en Romersk Armees Seier over Partherne, eller behandle et sublimt tragisk Stof; men forestiller sig strax i Tankerne, at Cornutus, hans Lærer, afbryder ham — (v. 5—19) "Hvad, siger denne, skal sig Høitryghed til? Du pleier dog at være fri for Pral og Bombast, du revser de flette Sæder i simple Vers; bliv berøvet". Men Per-

sius forsikrer, at det er ikke til Tragoedier eller Heltebidte han (ligesom Homer Iliad. II, v. 484) ønsker sig saa stærk en Stemme, men til at udtrykke sin Hengivenhed for Læreren, og af disse Taknemmelighedsudbrud, og denne Ros over Cornutus tager han Anledning til at udvikle det Stoiske Begreb om den sande Frihed: alle Daarer ere Slaver; fri er kun den Bise.

Anmærkninger.

V. 3. *Sorggab* (*fabula lianda*) med Hensyn paa Massen, som formedelsk den ved Munden anbragte Metalindretning til at forstærke Stemmen, havde et stort Gab. At her tales om Svulst, som Kong mener, troer jeg ikke.

V. 4. *Af Lysten*. Naar *ab* ikke her, skøndt imod den gode Latinitet, skal være det samme som *ex*, kan jeg ingen Mening finde i disse Ord. Af de forskjellige Interpretationer, Kong anfører, synes mig ingen tilfredsstillende. Persius tænker paa Skildringen af en Seier (over de dog aldrig undervungne Parther), hvori Billedet af en Hjende, som trækker det dræbende Waaben ud af Livet, frembyder sig selv. Udtrykket *vulnera* i selv samme Sætning forekommer mig ligesom at paatvinge denne Fortolkning.

V. 8. Fablerne om Prokne, som slagtede sin Gemals Søn, og satte ham paa Bordet for Faderen, og om Atreus, der gjorde det samme ved sin Broder Thyestes's Børn, ere bekjendte, og tjente mange af Oldtidens Digtere til tragisk Stof. Potte altsaa: Tragoedie herom. Udsøbe saadan Potte: spille saadan Tragoedie. *Glykon*. Bekjendt Skuespiller i Neros Tid.

V. 10. Svulst er ikke din Maner.

V. 14. Togaens Ord. *Sermo pedestris*.

V. 15. Blegnende. Lastefulde.

V. 17. *Mycenæ*. Sigter til den samme Slagtning af Thyestes's Børn. *Mycenæ* var den Argiviske Konge Atreus's Residens.

V. 30. Sigter til den bekjendte Skik, at Patricierne's Søner gik med toga prætexta til det 16—17de Aar, da den aflagdes under høitidelige Cereemonier, og Bullaen, en Amulet, som de til den Tid bare om Halsen, blev helliget Larerne.

V. 32. Suburra. En berygtet, af Skjæger beboet Gade i Rom.

V. 33. Hvidtskinnende Skjædfold. Toga pura modsat toga prætexta. Da jeg raadte ud af den strængt bevogtede Drengaalder, og kunde nyde Unglingens Frihed.

V. 35. See 3die Sat. V. 56 Anmærkn.

V. 48. Vi ere fødte under een Stjerne, under Vægten, eller under Tvillingerne; vore Sjæles Harmoni er mig Vorgen herfor.

V. 50. Jupiter, en gunstig Stjerne; Saturnus en ugunstig. De lykkebringende Stjerner kunde ved deres Stilling, efter det astrologiske System, svække de uheldvoldendes Kraft.

V. 55. Blegnende Kommen. Hvoraf man bliver bleg. Horatfes exsangve cuminum.

V. 64. Kleantes, Zenos Discipel, var en berømt Stoiker.

V. 66. Dette imorgen. Siger den, som vel indseer Nødvendigheden af at forbedre sig, men hvis Sandselighed stedse bringer ham til at opsætte Begyndelsen af denne Forbedring. Det Samme imorgen. Den advarende Philosophs Ord. Imorgen vil du sige det Samme, det er: opsætte din Forbedring, ligesom idag.

V. 74. Publius. Et almindeligt Navn, for Enhver, som ved fuldkommen Frigivelse var fra Træl öleven Romersk Borger. Tegñ. Villet, som Keiserne uddeelte til Borgerne, hvorefter de kunde gratis hente sig Korn af Magasinerne.

V. 76. Eet Sving. Hørte til Cereemonierne ved en Slaves fuldkomne Frigivelse (manumissio justa). Herren gik med ham til Prætor, og sagde Formularen: hunc hominem liberum esse volo more Qvirium. Prætor berørte derpaa Trællens

Hoved med en Rjep, som kaldtes vindicta (vid. infr. v. 88), og sagde: ajo te liberum more Qvirium, hvorpaa Herren svangede Slaven omkring, gav ham et Prefsigen, og slap ham af Haanden (e manu emittebat). Der gaves ogsaa to andre Slags fuldkomne Frigivelser: naar Herren enten lod Trallsen indskrive hos Censor i Borgermandtallet, eller i sit Testamente erklærede Slaven for fri (Meiers Romerske Oldsager S. 331). Han blev da og homo trium nominum. Jfven. Sat. 5, v. 120.

v. 79. Slaver havde kun eet Navn. Efter Frigivelsen fik de et Fornavn og Herrens Familienavn, hvortil de fæiede deres eget som cognomen, f. Ex. Tiro, der, som Ciceros libertus, hedde Marcus Tullius Tiro.

v. 80. Du blegner? Havde du vel tænkt, at du skulde faae en farlig Proces at udholde for denne fordums Tralls Domstol?

v. 86. Øret (vid. Sat. 1, v. 126). Renset, vasket, uddampet Øret betyder en Sjæl, som Philosophien har rensset fra Daarskab.

v. 90. Masurus. Berømt Jurist under Tiberius. Skrev tre Bøger de jure civili.

v. 92. Gamle Mamaer. Gamle Fordomme.

v. 103. Lucifer for Stjernerne i Almindelighed, hvorefter Skipperen maatte styre. Melicertes. Havgud, Søn af Ino og Athamas. See Ovid. Metam. IV, 311, seq.

v. 109. Din Lar knap? Lever du tarveligt?

v. 110. Er du paa en fornuftig Maade baade gavmild og sparsom?

v. 111—112. Er du ikke gjerrig? Judsøbe den Mercurialske Bædske. Mercurius var Profitstens Gud. Meningen altsaa: Løber Munden dig ikke i Vand af Pengebegjærighed?

v. 113. Dette er mit. Disse Dyder ere mine.

v. 118. Mener Kong, skal sigte til et Slags Leeg, hvori man snart trak i et Neeb, snart slappede det. Meningen: Jeg tilbagetager Navnet af en fri Mand, som jeg før gav dig, og kaldet dig en Slave.

v. 119. Visdom betroer dig Intet : overlader Intet til dig selv. Uden dens Forkrifter kan du endog saa blot ved at række Fingrene ud forsee dig.

v. 122. Dette. Daarskab med Forstand. Graver. Træl paa Landet.

v. 123. Satyren. Som agerer Satyr. Bathyllus. Berømt Pantomimus under August.

v. 125. Troer du, at der ingen andre Herrer gives, end de egentligen saa kaldte? Ere dine Lidenskaber og sandselige Lyster ikke de værste Herskere?

v. 126. Vuldrer han — driver den strænge Tje; neste dig vel ei : du har vel ingen borgerlig Herre; du er vel i borgerlig Henseende fri; men er du det ogsaa i moralsk? (Crispinus. Maaskee den af Juvenals 1ste og 4de Sat. berystede). Saaledes beherskes du snart af Gjerrighed snart af Belyst (v. 132—142).

v. 134. Karud ser hentedes fra Palus Maxotis, som løber ud i Pontus Eurinus.

v. 135. Coiff for Græsk i Usmindelighed. Den Cos var berømt for sin Vin og sine fine, næsten gjennemsigtige Silketøier.

v. 138. Vil du ikke lyde min Opfordring, siger Gjerrigheds den, saa overgiv dig da til Armod og Uselshed; sliik Saltkarret af Sult.

v. 139. Tør du ikke sværge falsk, ikke tillade dig Bedrageri i Tuskhandel o. s. v. af Frygt for Jupiters Unaade, saa maa du være tilfreds med de fattigste Kaar.

v. 140. Tilskyndet af Gjerrigheden gaer du altsaa tilføes som Kjøbmand, hvis ikke den til at lokke dig ad en anden Veistige Belyst faaer Magt over dig.

v. 144. Mandige Galde. Hidstigt Mod til at gaac Handelsreisens Farer imøde.

v. 145. Skarntyde, cicuta, brugdes til at curere Galtskab.

v. 148. Wejentaner. En ringe Sort Estrurisk Vin.

v. 162. *Chærestvatus*. *Elffer* i en Komedie af Menander (efter Scholiastens Beretning), som Terentius har efterlignet i sin *Eunuchus Act. 1, Scen. 1*. — Nok et Exempel paa Lidenfkaernes Tyranni over Mennesket.

v. 168. Først har Skammen revet ham fra den Elffedes Dør; nu slæber Elffoven ham ligesaa stærkt tilbage.

v. 174. Den, Den, som er i Stand til at rive sig løs fra Lidenfkaens Snare, er den frie Mand, den, vi søge.

v. 175. *Victoren*. Ved den ovenfor (v. 76 Anm.) omtalte Ceremoni, hvor Prætor eller hans Victor gav Slaven et Slag paa Hovedet med *vindicta*, som her kaldes *festuca*, en Stængel.

v. 176. *Kridtet*. Fordi de, som ansøgte Folket om høie Statsembeder, gik omkring i en med Kride, af Hvidfarverre, *fullones*, hvidtet Toga; thi ellers havde Togaen Uldens naturlige Farve. Heraf Ordet *Candidatus*.

v. 177. *Naag! Brug dig!* — *Erter*. En gammel Scholiast til Horat. Sat. II, 3, 182, fortæller, at Edilerne kastede paa Festen *Floralia Erter*, Bønner og andet Sligt ud blandt Folket.

v. 178. *Soled*. Gamle Folk sidde gjerne i Solen. Lad din Gavnildhed mindes af Folket til Oldingsalderen.

v. 179. Om *Floralia* see Ovid. Fast. V, 279 seq. og Ruperi Commentar. til Juvenal. Sat. VI, 249. Denne Fest til Floras Ære høitideligholdtes med mange Udsvævelser.

v. 180. Du anseer dig for en virkelig Herre, naar du som hoi Øvrighedsperson kaster Koræringer ud blandt Folket, skjøndt du alligevel er en Slave af den uelste Jødiske og Ægyptiske Overtro (see herom ogsaa Juvenals 6te Satire). Herodes' festlige Dag. Scholiasten siger herom: *apud Judæos regnavit temporibus Augusti in partibus Syriæ. Herodiani (maaskee en Jødiske Sect) ergo diem natalem Herodis observant, ut etiam Sabbata, quo die lucernas accensas et violis coronatas in fenestris ponunt.*

v. 182. *Tantheien*. Som hørte til Festdagens Maaltid.

V. 184. Vleeg, af overtroist Frygt.

V. 185. Naar et Æg under Raagningen bristede, siger Scholiasten, betydede det Ondt.

V. 186. Galler. Galli, Cybeles Præster, hørte til det foragteligste Slags. See Juven. Sat. VIII, 176. — Stor. Tyk og feed, som Gildinger; thi disse Præster kastrerede sig, ligesom Atys (see Catull. Carm. LXIII. De Aty). Præstinde. Den berømte Ægyptiske Gudinde Isis's Præstinde. Hvorfor censiet og styg? Fordi, siger Scholiasten, gamle Zomfruer, især naar de ere stygge, gjerne blive andægtige og opofre sig til Tempeltjeneste. Sistrum. Et Slags Rangle, man brugde ved Isis' Dyrelse, oprindeligen til at slaae Takten til Versklagerne over Osiris; men siden uden Hensigt (see Vattigers Sabina P. 238, og Taf. VII).

V. 187. Dette sigter til de Bysder og Hævelser, som Syrerne ofte plagedes med, og hvilke man tilskrev Dea Syria.

V. 189. De Herrer Kapitainer bryde sig dog ikke noget om denne hele Præken over moralsk Frihed og Trældom, de vilde kun byde en eneste Skilling for Stykket af Græske Philosopher, hvis man satte dem paa Auction.

Anmærkninger til 6te Satire.

Indhold.

Satiren er tilskrevet Cassius Bassus, en paa den Tid berømt Iyrist Digter. Persius spørger sin Ven, om han alt er draget til sit Sabiniske Landsted for i Ro at dyrke Muserne? — fortæller ham derpaa, at han selv for nærværende Tid opholder sig i den liguriske By Luna, rolig og sorgfri — Menneskenes Tilbøieligheder ere saa forskellige, endog deres, som ere fødte i et og samme Dieblis. Min Lyst er at leve sparsom og tarvelig uden Gnieri. Derpaa afhandler Satiren Rigdommens rette Brug.

Anmærkninger.

V. 6. Spiller Gubbe. Din Sang hæver sig ogsaa til Alvorstøner.

v. 7. Havet formindsker Vinterens Kulde (efr. Horat. Epist. lib. 1, epist. VII, v. 10, seq.).

v. 9. Et Vers af Ennius. Dette, mener Persius, sagde Ennius, da han var kommen til sund Forstand igjen, da han havde udsnorret den Drøm, hvori, som han fortalte, Homer havde aabenbaret sig for ham, og forsikret, at hans Aand, ifølge den Pythagoræiske Sjælevandring, havde efter hans Død først været i en Paafugl, men var nu faret ind i Ennius (efr. Horat. Epist. I. II, epist. 1, v. 50 seq.).

v. 10. Qvintus var Ennius's Fornavn. Mæons Søn var Homer. Qvintus Mæons Søn er altsaa Ennius, som bildte sig ind at være den anden Homer. Udfoer. Da den Drøm var forbi, at Homer, ved at fare ud af Paafuglen og ind i Ennius, var med denne bleven til et og samme Væsen.

v. 17. For at eftersee, om Seglet paa den fordærvede Wiin ikke af nogen Slikmund skulde være brudt.

v. 18. Horoskop. Fødselstide, hvoraf Astrologerne bestemte Menneskets Fremtidsfjebne.

v. 19. Genius. Tilbæieligheder, Gemyt, Sind.

v. 21. Helligt. Han anseer det for ligesom helligt, da det koster ham Penge.

v. 23. Man maa gjerne bruge sit Eget; dog ikke adsele, ikke sætte Rhomber (en kostbar Fisk) for Trælle.

v. 27. Pligten kalder. Naar en Ven uforstyldt er nedssjunken i Armod, saa var ikke sparsom i at understøtte ham. Bruttske Klipper. Paa Kysten af Italien ligeoverfor Sicilien.

v. 30. Guder. Villeder paa Vagstavnen.

v. 32. Bræk Noget af dit Grønsvær. Anvend til din Vens Hjælp Noget af Det, dine Landeiendomme indbringe.

v. 33. Malet. See Sat. 1, v. 89 Num. — Men Liig; fests; Maden etc. Men, indvender du, naar jeg sparer i levende Live, vil jeg saae en desprægtigere Begravelse.

v. 35. Naar Liget var brændt, bestændedes Assen og Venene med Wiin og Mælk, og bleve med alle Slags vellugtende Sager lagte i Urnen. Ei vide. Ei bryde sig om.

v. 37. Strafløs etc. Er Arvingens, en anden Vestius's Ord (som Vestius see Horat. Epist. 1, epist. 15, v. 36). Græcias Lærde. Han tilskriver den fra Grækenland til Rom forplantede Cultur af sig Ødslen med Velgjerninger til Venner, som ere i Nød.

v. 41. Vil du efter din Død bryde dig om hvad Arvingen vil sige? — Forfatteren forestiller sig derpaa strax i Tankerne, at han har sin egen Arving for sig, trækker ham til Side og hvæiser ham den ærgerlige Forsikring i Øret, at han har ikke i Sinde at spare det Mindste for Arvingens Skyld. Istedet for enhver Ødselhed nævner han den, som en Festsdag giver Anledning til, og istedetfor enhver Festsdag nævner han sarkastisk den, som skulde heltiligholdes i Anledning af Caligulas latterlige Triumph for den opsdigtede Seier over Germanerne.

v. 43. Laurgrenen. Brev omvundet med Laurbær, indeholdende Beretning til Senatet om Seieren.

v. 45. Feies. For at tænde ny Ild. Stolperne. Paa Triumphbuerne og i Templerne. Baaben. Der skulde være erobrede i Krigen, og ophænges som Seierstegn paa hine Stolper.

v. 46. Kongekapper. Fratagne de overvundne Konger, ligeledes til at føres i Triumph, og endelig kjøber Keiserinden Cassonia ogsaa gule Parykker, og leier store Karle, som med disse Parykker skulde forestille gulthaarede Germaniske Fanger (sef. Sveton. Caligul. c. 47).

v. 48. Par. Offerkvæg. Anfærens. Keiserens.

v. 52. Jeg skjøtter slet ikke om at være din Arving, siger den Anden, naar du saaledes vil feie ud. Jeg eier selv et Stykke godt Land, som i al Fald kan ernære mig.

v. 55. Bovilla. Flekke ved den Appiske Wei. Om Virgilius see Virg. Æn. l. 7, v. 761. Hans Høi var stærkt besøgt af

Bevlere. Meningen: Velan: vil du ikke være min Arving, saa tager jeg dertil en Manius af den laveste Folketklasse. Du kalder lige Folk med Foragt Jordslægt, Mennesker af ubekjendt Herkomst; men hvad ere vi Alle i Grunden Andet?

v. 64. Sigter til de Atheniensiske *ἀγῶνες λαμπραδοῦχοι*, da Den, som i Veddeløbet kom først til Maalet, tog en ved Maalet staaende tændt Fakkell, og rakte den til Den, som efter ham først naaede igjen samme Maal, hvilken Overgivelse af Fakkelen gif Rækken af de Løbende igjennem. Ved Fakkelen forstaaes nu her metaphorisk den glimrende Formue, som Eieren først efterat have naaet Livets Maal skal afgive til sin Arving, der altsaa ikke har Lov til at forlange den før.

v. 62. Jeg er for dig en Mercurius, Guden for hver uforventet Binding, som males med en Pengepung i Haanden. Meningen: Du maa ikke ansee Arven efter mig som en Rettighed. Gaaer du Noget, saa betragt det som en uformodentligt funden Skat.

v. 68. Fede Kaalen. Nu først skal jeg, for at straffe din, min Arvings Gjerrighed, leve godt.

v. 77. Veriig dig ved Slavehandel og klap de paa Stilet; lad set staaende Kappadociske Slaver paa Kjød det for at anbefale dem til Kjøbereren.

v. 80. Den stoiske Philosophs Chrysippus's D ynge er den saakaldte Sorites (Horat. Epist. II, 1, 47), falsk Maade at slutte paa, f. Ex. Hvad er en D ynge Korn? 3 Korn? Nei: 4re? Nei. Man kan ikke bestemme det, som mangler bestemte Grændser. Saaledes vil den Gjerrige heller ikke kunne sætte Pr ik s: Maal for sin Begjærighed.
